

NÉMETH ZSOLT**Hétbolygó- és szkíta-keresztény elemrendszer a Szent Koronán****A kézirat lezárva: 2005. IV. 14.****Bevezetés**

A magyar Szent Koronán tizenkilenc zománckép van. Nagy számuk imperatív módon hívja fel a figyelmet arra, hogy nem díszítő funkciót látnak el, hanem üzenetet hordoznak, külön-külön és összefüggésükben is. A „hivatalos” tudomány még csak kísérletet sem tett a Korona képei által hordozott üzenet értelmezésére. Az „alternatív” kutatók közül Pap Gábornak sikerült – a Koronával kapcsolatban közkézen forgó számos téveszme cáfolata mellett – egy az összes képet magában foglaló, csillagmítoszi olvasatot találnia (Pap 1999, 512. o.). Megállapítása szerint a Koronán szereplő valamennyi személy névünnepe olyan időszakra esik, amikor a Nap valamelyik állatövi jegy első dekanátusában (azaz 0-tól 10 fokig terjedő szakaszán) tartózkodik. Minden jegybe jut reprezentáns, van, amelyikbe szükségszerűen több is. A két Pantokrátorhoz illetve Szűz Máriához, akinek zománcképe Révay Péter koronaőr 1613-ból származó tanúságtétele szerint akkor még a Koronán volt Dukász Mihályé helyén (Révay), nem társított névünnepet, hiszen ünnepeik behálózzák az évkört. A képek naptári rendben történő bejárása egy figyelemreméltó olvasatot állít elő.

Jelen munkában a zománcképek összességének egy másik olvasatát közöljük, mely jelentősen más lesz, mint Papé, de azt semmilyen formában nem kérdőjelezi meg. A Szent Korona magyar képírási rend szerint készült, így teljesen természetesnek tekinthetjük, hogy zománcképei rendszerének nem csak egy „helyes” olvasata van. Másrészt egy a világ működésrendjét ilyen mélységben modellező „tárgytól” egyenesen elvárhatjuk, hogy több üzenetet is közvetítsen a számunkra. A mi olvasatunk is csillagmítoszi – más megközelítés valószínűleg nem működik. (Az asztrológiáról hallani sem akaró hivatalos tudományosság így kizárja magát abból, hogy valaha hozzá tudjon járulni a képi program értelmezéséhez.)

Az üzenetek helyes olvasásához az eredeti Szent Koronára van szükség. Ezért gondolatban

eltávolítjuk róla Dukász Mihály, Geobitzasz és Kon(sztantinosz) képeit, melyekről ötvös és aranyműves vizsgálatok (Csomor et al., Csomor, Zománc), valamint szembeötlő stiláris különbségek (Pap 1999), a többi zománcképpel inkonzisztens méretük (Beöthy et al., Ferencz), és más jelek, pl. a többitől eltérő kopottságuk (Csomor et al.) alapján megállapítható, hogy másodlagosak (=nem eredetiek) a Koronán. Dukász Mihály képe helyén eredetileg „a Szent Szűz Mária”, a másik két uralkodó helyén pedig „keresztény királyok, császárok” ábrázolása szerepelt (Révay 343. o.). Olvasatunkhoz szerencsére nem elengedhetetlen a két utóbbi azonosítására, elegendő tudni, hogy korábban ott „keresztény királyok, császárok” szerepeltek. (A latin és a magyar nyelv eltérően képezi a többes számot, így az eredeti szöveggel konzisztens, hogy csak egy-egy keresztény király és császár zománcképe volt a Koronán. A magyar fordításban megjelenő többes szám így nem ad alapot arra, hogy legalább az egyikből kettőt tételezzünk fel, ami hiteltelenítené Révayt.)

Az alsó Pantokrátor mögött egy szalag van ARTHOLO felirattal. A hivatalos és az alternatív kutatók között meglehetősen összhang van abban, hogy itt egy Bartholomeust, azaz Bertalan apostolt ábrázoló zománckép volt korábban. Ezzel magunk is egyetértünk, és a továbbiakban itt egy (teljesen takart) Bertalan-képet tételezzünk fel. Ennyi előkészítés után rátérhetünk olvasatunk ismertetésére.

19=12+7

Egy olyan mű esetén – legyen az bármilyen természetű –, amelyik csillagmítoszi nyelven beszél, tizenkilenc kép láttán azonnal meg kell nézni, hogy nem bomlik-e a csoport 12+7-re. Tizenkettő az állatövi jegyek száma, hét pedig a látható bolygóké, melyek közé sorolandó a Nap és a Hold is, holott fizikailag nem bolygók, de az asztrológia akként tartja számon őket. A tizen-

kilenc tizenkettő plusz hétre bomlását megfigyelhetjük a Képes Krónikában is, ahol a 19 csatajelenetes kép közül 12 egyértelműen egy az állatövi jegyekkel, 7 pedig egyértelműen egy a bolygókkal bizonyult társíthatónak, illetve az „álló királyok” típusú ábrázolások esetében, ahol ugyanezt tapasztaltuk (Németh).

Van-e a Szent Korona 19 zománcképe között 7, amelyik egyértelmű és jól látható módon, a legcsekélyebb belemagyarázás nélkül egy részcsoporthoz tartozik? A válasz: igen! A Korona hossztengegyében, azaz a szembenézeti (hosszanti) pánton illetve annak vonalában található képek száma hét. Ezek a következők: Világbíró Krisztus (alsó Pantokrátor), Szent Bertalan, Szent János, Atya/Teremtő (felső Pantokrátor), Szent Jakab, Szent Tamás, Szűz Mária.

Tudjuk-e társítani ezeket a képeket a bolygómínőségekkel? A válasz ismét igen. Kezdjük Bertalannal. Ő azért szerepel teljes takarásban Jézus képe mögött, mert az írásoknak jobban hisz, mint a tényeknek, s mert rendkívül káros, ha ez a szellemiség teljes szűrés nélkül a világba jut (Pap 1999, 541. o.). Ez a Szűzben uralomban és erőben lévő Merkúr mentalitása, így ezt a képet ehhez a bolygóhoz társítjuk. A Bertalan-Merkúr társítást megerősíti, hogy az apostol névünnepe augusztus 24-én, a Szűz havában van.

Tamás részbeni eltakartságának hasonló oka van, mint Bertalanénak, ti. olyan minőséget képvisel, amit szűretlenül nem lehet a világba engedni, különben nagy bajok forrásává válik. Az apostol „érzéki típusú magyarázatot kér egy olyan jelenségre, ami lényegénél fogva érzékfölötti.” „Tamás hite az érzéki tapasztaláson alapul. Ha ez a mentalitás közvetlenül, szűrés nélkül kerül be az emberlakta világba, akkor kialakul az ún. „materialista” világszemlélet.” (Pap 1999, 536. o.) Ehhez a mentalitáshoz a Szaturnusz földies minősége társítható. S lám, az apostol névünnepe december 21-én a Szaturnusz bolygó által uralt Bak havában van.

Jakab apostol a Mennydörgés Fiainak egyike (Márk 3, 17), s e minőségében bizvást a Mars bolygóhoz kapcsolhatjuk. Az analógia egyértelművé válik, ha Thor-ra vagy Donner-re, Mars északi megfelelőire gondolunk, akinek kalapácsa hozza létre a viharokat és a mennydörgéseket. Úgy véljük, hogy az egyértelmű azonosítások sora itt

véget ér, az út kétfelé válik. Az egyik folytatási lehetőség az, hogy János esetében szintén hangsúlyt adunk annak, hogy ő is a Mennydörgés Fia. Ez esetben ábrázolását a Jupiterhez kell kapcsolnunk, aki szintén viharokat támasztó és villámokat dobáló istenség.

Ami megmaradt, az a három legfontosabb személy a Koronán a három legnagyobb zománcképen megjelenítve és a három legfényesebb égitest az égen: a Nap, a Hold és a Vénusz, ami igazolja, hogy jó nyomon járunk. A társítás egyértelmű: Nap: Atya, Hold: Fiú (az alsó Pantokrátor gyöngyöt tart a kezében, ami Hold-attribútum), Vénusz: Szűz Mária.

Vegyük észre, hogy ebben az olvasatban – és most tekintsük mind a hét zománcképet - az ábrázolt személyek „erőssorrendje” megegyezik a szabad szemmel látható bolygók maximális fényességének sorrendjével. Az Atyához társul a Nap, a Fiúhoz a Hold, a Szűzanyához a Vénusz. A pánt felső emeletén Jánoshoz a Jupiter, Jakabhoz a Mars tartozik. „A legkedvesebb tanítvány” előbb áll a szentek hierarchiájában, mint testvére, ahogy a Jupiter is fényesebb a Marsnál. Végül a pánt alsó emeletén a szentek seregében körülbelül egyenlő helyet elfoglaló Bertalanhoz és Tamáshoz a körülbelül egyenlő maximális fényességű Merkúr és Szaturnusz tartozik. Megkaptuk az Ég egy leképezését. (A határozatlan névelő használata hangsúlyos!)

A másik lehetőség, hogy – a három már fixen bolygómínőséghez társított apostol után – a három legfontosabb személy bolygómínőségét próbáljuk meghatározni. Az Atya a teremtő minőség hordozója, melynek székhelye a Nyilas jegye, ennek ura pedig a Jupiter, ami az indiai asztrológiában az egyetlen szattvikus, azaz tiszta bolygó. Jézus Krisztus az Igazság Napja, így hozzá a Nap társul. Mária az Igazság Tükre, Jézus anyja, így a Hold-minőség hordozója. A csíksomlyói Babba Mária is holdsarlón áll, és további holdsarlón álló Mária-ábrázolásokban sem szűkölködünk. János apostolnak a Vénusz jut, ami harmonizál természetével, hiszen szelíd és hűséges tanítvány volt, és JáNoS az LYáNYoS, tehát nem meglepő, hogy nőies bolygóhoz társítódik hozzá.

Vajon melyik változat a helyes? Természetesen mind a kettő, sőt nem is megengedő, hanem felszólító értelemben: csak a két olvasat - amihez

még hozzá kell vennünk egy harmadikat is – egysege írja le helyesen a világ működésrendjét! A magyar képirásrend természetesen módon megengedi az ilyen kettősséget.

Kezdjük azzal, hogy a felső Pantokrátor mögött két égitest látható: egy a befoglaló köréhez képest viszonylag kis kerek és egy a befoglaló köréhez képest viszonylag nagy sarló alakú, amelyeket hagyományosan a Nappal és a Holddal szoktak azonosítani. Pap Gábor az égitestek méreteit figyelembe véve megállapította, hogy itt a Vénusz ábrázolásáról is szó van, hiszen amikor a bolygó távol van tőlünk, a felső együttállás környékén, akkor kicsi és korongot formáz, amikor viszont közel van hozzánk, az alsó együttállás előtt és után, akkor nagyobb és sarló alakú. (Éles szemű emberek számára a Vénusz-sarló jó légköri viszonyok mellett szabad szemmel látható.) A Hold látszó átmérője független a fázisától.

Az Atya a teljesség birtokosa, és rendkívül árulkodó, hogy mindhárom bolygóminőség megjelenik a trónja mögött. A teljesség két részre bomlik: egy Napra és egy teli Vénuszra, és egy Holdra és egy sarló alakú Vénuszra. A Szűzanyát csak a Hold és a Vénusz együtt tudja leírni, hiszen a dagadó majd fogyó Hold a szüzesség jelképe, a nem várandós nő a Hold ciklusával „működik”, míg az állapotos asszony a termékenységet szimbolizáló Vénusz hosszabb ciklusára tér át a várandósság idejére (Pap ?). A hosszanti pánt általunk felismert két olvasatában Szűz Máriára éppen a Hold és a Vénusz jut.

A krisztusság sem jön ki kizárólag a Nap minőségéből, mert az ugyan ragyogna és ontaná az erőt, de hiányozna belőle a vénuszi szeretet (Pap ?). A mi „Nap-Hold-Vénuszos” olvasatunkban azonban nem a felső Pantokrátor-ábrázolásról leolvasható Nap és Vénusz, hanem a Hold társul Krisztushoz. A két üzenetet egybeolvasva azt a harmadikat kapjuk, hogy a Fiú is birtokolja mindazokat a minőségeket (Nap, Hold, Vénusz), mint az Atya. A Hold mint segítői minőség jelenik meg. Az Atya nem fog lejönni a teremtett világba, hanem a Fiút küldi el, hogy legyen a világ segítője, megmentője, megváltója. Ezért hangsúlyos a fiúi szerepkörben fellépő személyek esetében a Hold-minőség, mint azt például Szent László esetében megfigyelhetjük a Képes Krónikában (Németh), vagy legendájának ábrázolásain külön-

böző templomok falán. Ha sem a fiúság, sem a szűzanyaság nem működik a Vénusz minősége nélkül, akkor a „teremtőség” sem, tehát Pap helyesen értelmezi a felső Pantokrátor mögötti két égitest-ábrázoláson e bolygó megjelenítését is.

A Jupiter-Nap-Hold-olvasat egyetlen minőséggel, a jupiterivel írja le az Atyát – bármilyen más minőség egymagában csak töredékesen tudná megragadni lényegét. Ragyogását az Igazság Napjaként a Fiú közvetíti itt a Földön. Itt találhatjuk meg, hogy mi az az egyetlen minőség, ami megkülönbözteti az Atyát a Fiútól: ugyan mindketten birtokolják a Nap, a Hold és a Vénusz minőségét, de az előbbi leírható a jupiteri minőséggel, az utóbbi nem. A Szűzanya itt a Hold minőségéhez társul. Figyelemreméltó, hogy a három olvasat egyikében sem jelent meg nála a Nap. Ő tehát nem a teljesség birtokosa, „csupán” a női minőségek (Hold, Vénusz) teljességének letéteményese. Láthatjuk, hogy az Atya-Fiú-Szűzanya/Boldogasszony-hármaság kétféle olvasata a hossz tengelyen, a felső Pantokrátor-kép Pap-féle értelmezése, valamint az ezek összevetéséből nyert negyedik üzenet nem fordíthatók szembe egymással, hanem csak együtt, egymást kiegészítve tudják leírni a valóságot a maga teljességében.

Érdekelhetjük, hogy a feltárt üzeneteknek hierarchiája van. A legegyszerűbb a szentesebb személy – fényesebb égitest olvasat. A következő szinten, ahol a Teremtőhöz a Jupiter társul – ehhez már tudni kell, hogy a Nap a Naprendszernek csak erőközpontja, de nem a szellemi – a Nap „lecsúszik” a Fiúhoz, a Hold pedig a Szűzanyához. A harmadik szinten helyezkedik el Pap olvasata, amelyik már arról tájékoztat minket, hogy sem az Atya, sem a Fiú, sem a Szűzanya nem írható le egyetlen bolygóminőséggel. Végül a legfelső szinten találjuk a három üzenet összeolvasásából előállott szintézist: az Atya is, a Fiú is birtokolják a Nap, a Hold és a Vénusz minőségét, de csak az előbbihez társítható a jupiteri is. A Szűzanya a női minőségek teljességének, és csak annak birtokosa.

A kétféle olvasatban János apostolhoz a Vénusz és a Jupiter minősége társult, ami jelzi kiemelkedően magas helyét az emberi testben élt szentek hierarchiájában. Ugyanakkor nyilvánvalóan előtte állnak a sorban azok, akik a legmagasabb szinten

fiúi illetve szűzanyai, vagy az archaikusabb boldogasszony szerepben nyilvánultak meg a Földön. Ha Jézustól és Szűz Máriától eltekintünk, akkor csak egy-egy ilyen személy akadt. Büszkék lehetünk rá, és el kéne gondolkoznunk azon, hogy vajon a véletlen műve-e, hogy mindketten magyarnak születtek: Szent László és Szent Erzsébet. (Utóbbi a természetesen a boldogasszonyi és nem a szűzanyai minőség hordozója.)

Az utolsó bekezdésekben látszólag teológiai-dogmatikai fejtegetésekbe csúsztunk, ami távol áll szándékainktól. Egyszerűen ezt látjuk a Szent Koronán: rendkívül tisztán és világosan nyilatkozik meg alapvető „dogmatikai” kérdésekben. A „dogmatika” azonban mellékes, itt a teremtett világ működésrendjéről van szó.

A szkíta-keresztény elemrendszer

Mielőtt a Szent Koronán még nem tárgyalt zománcképek elemzésére térnénk rá, ismerkedjünk meg a manicheus elemrendszerrel. A manicheizmus szoros rokonságot tart fenn a szkíta ősvallással, így joggal feltételezhetjük, hogy az ősmagyarok is olyan rendszerben tekintettek a zodiákusjegyekre, mint Máni követői. A szkíta-ősmagyar vallásról nem maradtak fenn írásos emlékek, a manicheizmusról viszont igen, így az utóbbin keresztül bepillantást kaphatunk az előbbibe is.

A manicheus asztrológiával Geo Widengren és Wiktor Stegemann foglalkozott több munkájában is (pl. Widengren 1961, Stegemann 1977). Az előbbinek egy kivonatolt fordítása rendelkezésre áll magyar nyelven is (Mani). Az állatövre vetített rekonstruált manicheus elemrendszer az 1. ábrán látható (Mani 31. o. nyomán). Megfigyelhetjük, hogy jó néhány eltérés van a megszokott rendszerhez képest. Az azonos elemi minőségű állatövi jegyek nem minden negyedik lépés után következnek, mint az európai rendszerben, hanem az Ikrek-Nyilas tengely két oldalán, szimmetrikusan helyezkednek el. (A két kivételről alább szót ejtünk.) Az Ikrek-Nyilas tengely, ami a Tejutat jelöli ki az égen, az ötödik elemhez, a Mani által ködnek nevezett, a mai szóhasználatban pedig élőfa vagy éther néven ismert minőséghez tartozó jegyeket köti össze. A tűz elemhez csak két jegy, a Kos és az Oroszlán tartozik. A víz elemet a Halak, a Szűz és a Rák képviseli. Itt a következő eltérés: a Szűz a megszokott rendszerben föld minőségű.

„Cserében” a Skorpiót, a Bak mellett a föld jegyek között találjuk. A levegős jegyek közé tartozik a Mérleg és a Vízöntő, és nem csekély meglepetésre a Bika is. Az ábrán szaggatott vonallal összekötöttük a Bika és a Rák jegyét. A manicheus elemtan ugyanis tud még egy minőségtypusról, az ún. nulladik elemről. Ez földi körülmények között közvetlenül nem jelenik meg, nem nyilvánul meg.

Az 1. ábra Pap szerinti értelmezése (Pap 2003a, 105. o.) árnyalatnyi pontosításra szorul, ugyanis itt két ábra jelenik meg egyszerre. Egyrészt a Kephalaia 69. fejezetében azt olvashatjuk, hogy „mindegyik világhoz (=elemi minőséghez) két-két állatövi minőség tartozik” (Mani, 30. o.). Ez azt jelenti, hogy hatelem-rendszerrel van szó, és fölösleges az 1. ábrán az Ikrek-Nyilas tengelyre nem szimmetrikus két vonal. Mivel a hatodik elem közvetlenül nem nyilvánul meg, ezért szükség van arra, hogy az ahhoz tartozó állatövi jegyek be legyenek osztva a megnyilvánuló minőségek között. A Kephalaia fentebb idézett mondata után következő szöveg (Mani 30. o.) pontosan ezt teszi meg, mely az összes jegyet elhelyezi az ötelem-rendszerben az előző bekezdésben leírt, és az 1. ábrán megjelenített módon. Ebben a változatban a nulladik elem vonala fölösleges. Hangsúlyoznunk kell tehát, hogy a manicheizmus hatelem-rendszert használ, melyben az egyik elem közvetlenül meg nem nyilvánuló, s ennek a hatelem-rendszernek megvan egy leképezése az ötelem-rendszerre, mely nyilvánvalóan csupán megközelítő. Az 1. ábra tehát egyszerre mutatja az eredeti manicheus elemrendszert és annak egy közelítő leképezését, így rendkívül informatív, viszont didaktikailag nehézségeket okoz.

A manicheus elemrendszer jelenlétét már két helyen is sikerült azonosítani a Képes Krónikában, bár képei „alapértelmezésben” a megszokott európai rendszert követik. Pap Gábor Szent László hercegkori képeiről mutatta ki, hogy éppen ennek reprezentációja (Pap 2003b, 22. o.), magunk pedig a Szent László koronázását ábrázoló miniatúrán ismertük fel a rendszer jelenlétét (Németh). Ezzel igazolódott, hogy a szkíta-manicheus világszemlélet még a XIV. század derekán is elevenen élt a magyarság tudatában.

A manicheus elemrendszer a Koronán

A Szent Korona fentebb nem tárgyalt zománc-képei azonnal értelmes rendszerré állnak össze, amint a Koronát képzeletben ráhelyezzük az 1. ábrára. Az eredmény a 2. ábrán látható. A két arkangyal kerül arra a vonalra, amelyik a nulladik elemet jelöli ki. Érthető és világos: az általuk képviselt minőség valóban nincs jelen állandóan földi körülmények között. A következő vízszintes vonal a két harcos szentet köti össze. Mint ilyenek, hova máshova tartoznának, mint a tűz elemhez? Legalul a két azonosítatlan földi uralkodó található a föld-jegyek között húzódó vízszintes vonalon, természetesen pontosan a nekik megfelelő elemi minőségű helyen. Eggyel feljebb az orvosszentek a levegő eleméhez tartoznak. A gyógyítás, ami egy szeretetteljes folyamat (kellene, hogy legyen), a test egyensúlyának, illetve magasabb szinten a test, lélek és szellem harmóniájának visszaállítását jelenti, s így a Vénusz bolygó által uralt Mérleg jegyéhez kapcsolódik, tehát az orvosszentek is az éppen nekik megfelelő levegő elemnél találhatók. (Bizonyára nem a véletlen műve, hogy névünnepek is a Mérleg első dekanátusába esik.) Az abroncson nincs zománc-kép, amelyik a víz elemhez lenne társítható, de mértanilag pontosan a megfelelő helyen ott van a keresztpánt, rajta négy apostolképpel, így ennek az elemnek a megjelenítése is előállt. Végezetül az élőfa minőséget az elülső Pantokrátor és a Szűz Mária képe jelöli ki. (A hosszanti pánt bevonására nincs szükség, hiszen a két utóbbi kép az abroncson helyezkedik el.) A Képes Krónikában az istenfiúi minőségben megjelenő Szent Lászlót a manicheus elemrendszer csúcán lévő Ikek minőségében koronázza a misztikus koronával a Bika és a Rák szerepében, a nulladik elem minőségében két „püspök” (Németh).

A Szent Koronán a „tisza” hatelem-rendszert ismerhetjük fel, egyértelmű a hatodik (azaz a nulladik) elem megléte rajta, viszont nem találjuk nyomát a Rák-Szűz és a Vízöntő-Bika kapcsolatnak, tehát az ötelem-rendszerre történő leképezésből eredő torzításnak. Ezért a Rák-Szűz és a Vízöntő-Bika kapcsolatra utaló két vonalat nem tüntettük fel a 2. ábrán.

Megfigyelhetjük, hogy ebben a rendszerben az

egy szem Damjánon kívül senki sincs a névünnepek megfelelő jegyben, sőt rajta és Kozmán kívül még azonos elemi minőségű jegyben sem. Ez egy egészen más rendszerű üzenet, ami mást mond el, mint amit Pap leolvasott, a névünnepeket követő programban.

A 2. ábráról leolvashatjuk az elemek hierarchiáját is. Már meg sem lepődünk rajta, hogy két „helyes megfejtés” van. Először is tekintsük a körben az elemeket jelölő húrok hosszát. A leg-hosszabb a vízé – hosszabb már nem is lehetne, mivel átmérő –, továbbá az összes többi minőséggel szemben nem kettő, hanem négy apostol (és a felső Pantokrátor) képe jelöli ki. Minden a vízből keletkezett – tanította Thalész. (Természetesen nem H₂O-ra gondolt, hanem a víz elem minőségére.) A Teremtés Könyvében már a második mondatban, minden más elemet, sőt a fény megteremtését is megelőzve megjelenik a víz. (Az első mondat, a „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.” még messze nem az elemi minőségek teremtése, hanem a Teremtő első mozdulatának leírása.)

A tűz és a levegő elemhez tartozó húrok hossza egyenlő. Mivel a tűz húrja feljebb van, ez az elem van magasabban a hierarchiában. A sort a föld elem zárja. Vegyük észre, hogy ezek a minőségek leképeződtek az emberi társadalomban is. Az indiai (kaszt)rendszerben a víz minőséget a szellemi, a tüzet a harcos-lovagi-nemesi, a levegőt a kézműves-kereskedői, a földet a szolgai kaszt képviseli. Ugyanazt a rangsorrendet kapjuk, mint amit a manicheus elemrendszer mutat. Ha a meriv kasztrendszer nem is vert gyökeret Indián kívül, ugyanezek a társadalmi „osztályok” minden népnél megjelentek. Természetesen nem a termelőszeközkhöz való viszonyuk kvalifikálja őket, mint azt Marx hirdette, hanem tagjai beavatottságának mértéke. A nulladik, mint meg nem nyilvánuló elem marginális jelentőségű ebben az olvasatban, amit rövid húrja is jelez. Az élőfa, mint azt a többi elemére merőleges vonala is elárulja, kilóg a sorból.

A másik olvasásban egyszerűen föntről lefelé olvassuk le az elemeket. Itt az élőfa minőséggel kell indulnunk és végeznünk is – az ötödik elem különleges volta itt is kiütözik. Következik a nulladik elem. Ha ez arkangyali szintű minőség, akkor nyilván fölötte áll a Földön megszokott

minőségeknek. Ezután jön a négy „őselem” tűz, víz, levegő, föld sorrendben - ez egyébként a kardinális zodiákus jegyek természetes megjelenés sorrendje az évkörön -, majd az élőfa zárja a sort. Így egy hetességet kapunk, amelyben az elemek élőfa-nulladik-tűz-víz-levegő-föld-élőfa sorrendben állnak elő. Az élőfa tehát a kezdet és a vég. Ezt az elemi minőséget a legszentebb, testben is megnyilvánuló személyek, Jézus és Szűz Mária képei jelölik ki, egyértelműsítve ezzel kiemelkedő fontosságát.

Figyelemreméltó, hogy a szkíta-manicheus elemrendszerben a vizet és az élőfát jelző vonal halad át a középponton, ahová egyébként a Teremtő képe vetül le a pántok metszéspontjából. A jelek szerint ezek és csak ezek a minőségek juttathatnak el a középpontba. Ez a két elem a szó szoros értelmében is kiemelkedik a többi közül, hiszen a víz elemet hordozó apostolok a keresztpánton találhatóak, a Világbíró Krisztus és a Szűzanya zománcképei pedig az abroncs szintje fölé magasodnak. Ezek a képek nagyobbak is, mint az abroncson találhatóak. Itt megkaptuk az atyai minőség egy újabb karakterizálását a víz és az élőfa által: ezek a Teremtő szubsztanciális részei. Ennek felismerése azt tárja fel, hogy az Atya átadta nekünk az őt alkotó két leglényegesebb minőség egyikét, a vizet, de Jézushoz hasonlóan csak az fogja tudni elmondani magáról, hogy én és az Atya egyek vagyunk, aki szert tesz a másikra, élőfára is. Jézus az élővízről beszél a samáriai asszonynak (János 4, 1-15), ami szóhasználatunkban valószínűleg nem más, mint a víz és az élőfa együtt, azaz a Teremtő minősége. Aki bírja azt, az valóban nem szomjazik meg soha.

A Korona zománcképeinek elrendezése elárulja azt is, hogy bármilyen magasrendű – arkangyali – is a nulladik elem, az ezt jelképező húr nem halad át a középponton, tehát az nem alapvető minősége az Atyának. A „nulladikat” egy segítő minőségnek tekinthetjük, összhangban azok funkciójával, aki hordozzák: az arkangyalokéval. Ez újabb elgondolkodtató tény az embernek a Világmindenségben betöltött rangjával és szerepével kapcsolatban.

Ahogy a Korona hosszanti tengelye egy önálló egység volt csillagmítoszi értelemben, úgy a keresztirányú tengely, keresztpánt is az. A rajta lévő négy apostol névünnepe ugyanis más-más minő-

ségű zodiákusjegyekbe esik: Andrásé a tüzes Nyilasba, Péteré a vízhez tartozó Rákba, Pálé a levegős Vízöntőbe, és Fülöpé a földies Bikába. Itt (is) az állatövi jegyeknek az európai rendszer szerinti beosztása jelenik meg. Természetesen nincs ellentmondásról szó, ti. hogy el kéne döntenie, hogy a Korona a szkíta-manicheus elemrendszert vagy az európai zodiákust és a római keresztény névünnepeket használja – ismeri mindkettőt. Úgy is mondhatnánk: tudja, hogy milyen kultúrából származik és milyen kultúrában fogják használni. Pap olvasata az utóbbi rendszerben működik, a miénk – az abroncsot illetően – az előbbiben. Alapvetően hibás megközelítés lenne a két olvasatot egymással szembeállítani, hiszen nem kizárják, hanem erősítik egymást.

Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a felső Pantokrátor a keresztpánthoz is tartozik, tehát amikor azt olvassuk, ezt a zománcképet is figyelembe kell vennünk. Hozzá nyilvánvalóan az élőfa elemet kell társítanunk. Ezzel azonban a keresztpánt fél lábbal kilép az eddigi elemrendszeréből, hiszen az indoeurópai kultúra nem ismeri az élőfa elemet, és máris kettős olvasást kényszerít ránk, vagy, ha úgy tetszik, behívja a világról mélyebb tudással rendelkező szkíta rendszert. (Az indoeurópai jelző itt hangsúlyos, hiszen a védikus alapozottságú indiai műveltség sem ismeri az élőfa elemet.)

Összefoglalás

A fentebb tárgyalt eredmények megerősítenek néhány (az akadémikus kutatókon kívül mindenki számára) nyilvánvaló dolgot. Mivel a zománcképek csillagmítoszi nyelven világos üzeneteket közvetítenek, következik, hogy a Szent Korona egy egységes egész, nem egy összefabrikált valami, hiszen akkor nem tudna ilyen egyszerűen leolvasható üzeneteket átadni. Az üzenetek mélysége, logikussága és önkonzisztenciája még akkor is fehéren-feketén bizonyítaná, hogy a Korona hátsó részén „a Szent Szűz Mária” képe szerepelt eredetileg, ha Révay Péter ezt nem írta volna le. Dukász Mihállyal az üzenetek nem állnának össze. További következmény, hogy tarthatatlanná váltak mindazok a hipotézisek, amelyek „átrendezik” a koronát, belső képcseréket tétéleznek fel, elforgatnák 90 fokkal a pántokat vagy továbbiakat

feltételeznek, illetve a földi uralkodók helyére a „hiányzó” két arkangyalt (Urielt és Rafaelt) teszik.

Új eredményként perdöntő bizonyítékát találtuk annak, hogy a Korona megalkotói szkíta-manicheus keresztények voltak, hiszen az általuk használt elemrendszert látjuk leképezve az abroncs és a keresztpánt zománcképei által. (Pap már korábban észlelte a szkíta-manicheus üdv-tanra kizárólagosan jellemző fénymagok, a fel szabadított fény képjelének (Le Coq) jelenlétét az apostolképeken (Pap 1999, 553. o.)). A szkíta-manicheus világszemléletnek ez a jellegzetessége a Képes Krónikában is megjelenik, éppen tizenkét(!) miniatúrán (Németh.) A Szent Korona készítői láthatóan tisztában voltak vele, hogy alkotásuk a római kereszténység kultúrkörében fog működni: ezt bizonyítja a keresztpánt elemkiosztása, illetve Pap névünnepes olvasatának működőképessége.

Kimutattuk, hogy a hossz tengelyen található hét zománckép megfeleltethető a hétbolygó-rendszernek. Megmutattuk, hogy a megfeleltetésnek nem egy egyértelmű, hanem két „helyes” olvasata van, amelyek „összeolvasva” a felső Pantokrátor-képről nyerhető üzenettel teljes teológiai alapvetést adnak. A Korona, az asztrológia és a szkíta-manicheus elemrendszer összevetésével a teremtői minőség ötféle leírásához jutottunk el, és tárgyaltuk ezek következményeit. Megfigyeltük, hogy a Korona tudja, hogyan rendelhető egymáshoz az őselemek és a társadalmi „osztályok”.

Az eredmények alapján egyértelmű, hogy megfelelő keretben – ez elsősorban a szkíta-manicheus, kisebb részben a római keresztény eszmerendszer – és megfelelő nyelven – ez pedig a csillagmítosz – olvasva a Szent Korona zománcképei nem csupán értelmes, hanem nagyon is mély, egyenesen döntő fontosságú üzeneteket közvetítenek. Fölöttébb valószínű, hogy ezeken a nyelveken további üzeneteket is tud, amelyek a megfelelő eszköztárral megkísérelt olvasások számára előbb-utóbb feltárulnak. Sietünk leszögezni, hogy ez az eszköztár nem az egyetlen, amelynek segítségével üzenetek olvashatók le. Mint a Koronát vizsgáló mérnökcsoport eredményeiből kiderül, méretei és arányai a Fibonacci-sorozat rendszerébe illeszthetők, s így az aranymetszést is meghívják, azaz pusztán a „tárgy” geometriája is

beszédese (Beöthy et al., Ferencz). Aranymetszés-arányok megjelenése az élet legbiztosabb jele, az élőfa minőségre utal, ami konzisztens a Szent Korona élőnek tételeződéssel. Ha elfogadjuk, hogy a Korona rendkívül mély tudás hordozója, akkor megfelelő szellemi háttér ismeretében, saját nyelvén, a megfelelő ősi világleíró rendszereket (geometria, asztrológia) alkalmazva szóra bírhatjuk. Tegyük!

Hivatkozások

Beöthy Mihály, Fehér András, Ferenczné Árkos Ilona, Ferencz Csaba: *Egy régi kor kozmológiájának emléke: a magyar Korona*. Fizikai Szemle XXXI. 473-482 (1981).

Csomor Lajos, Lantos Béla, Ludvig Rezső, Poór Marianna: *A Magyar Korona aranyműves vizsgálatáról*. Fizikai Szemle XXXIV. 36-42 (1984).

Csomor Lajos: *Ófelsége, a magyar Szent Korona*. Regia Rex, 1996.

Ferencz Csaba: *Szent István király koronája*. Heraldika Kiadó, 2002.

Le Coq, A. von: *Die buddhistische Spaetantike Mittelasiens II: Die Manichaeische Miniaturen*. Berlin, 1923.

Mani tanai. Geo Widengren: *Mani und der Manichaeismus*, Stuttgart 1961 c. könyvéből kivonatolta és fordította Szokoli Katalin. A fordítást az eredetivel egybevetette és jegyzetekkel ellátta Takács György. Vonzáskör, Miskolc 1987, 21-37. o.

Németh Zsolt: *A Képes Krónika miniatúráinak átfogó csillagmítoszi értelmezése*. (előkészületben)

Pap Gábor 1999: *Hazatalálás*. Püski.

Pap Gábor 2003a: *Mag hó alatt*. Püski.

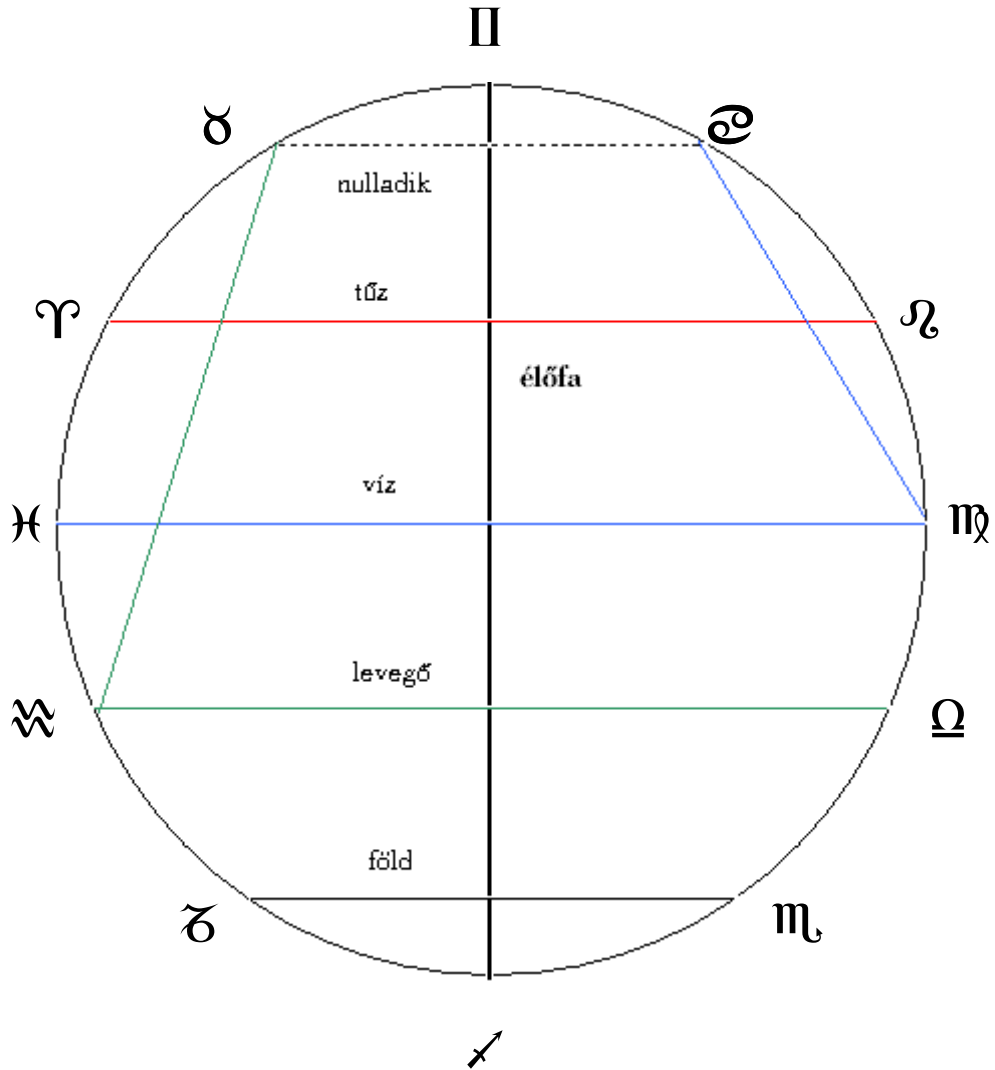
Pap Gábor 2003b: *Krónika képpel elbeszélve*. Bevezető tanulmány a Képes Krónikához. Nemzeti Kincseinkért Egyesület, 9. o.

Révay Péter *Turóc vármegyei főispán emlékirata Magyarország több mint 600 éve tündöklő Szent Koronájának eredetéről, jeles és győzelmes voltáról, sorsáról*. In: *A korona kilenc évszázada*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1979, 296-358. o.

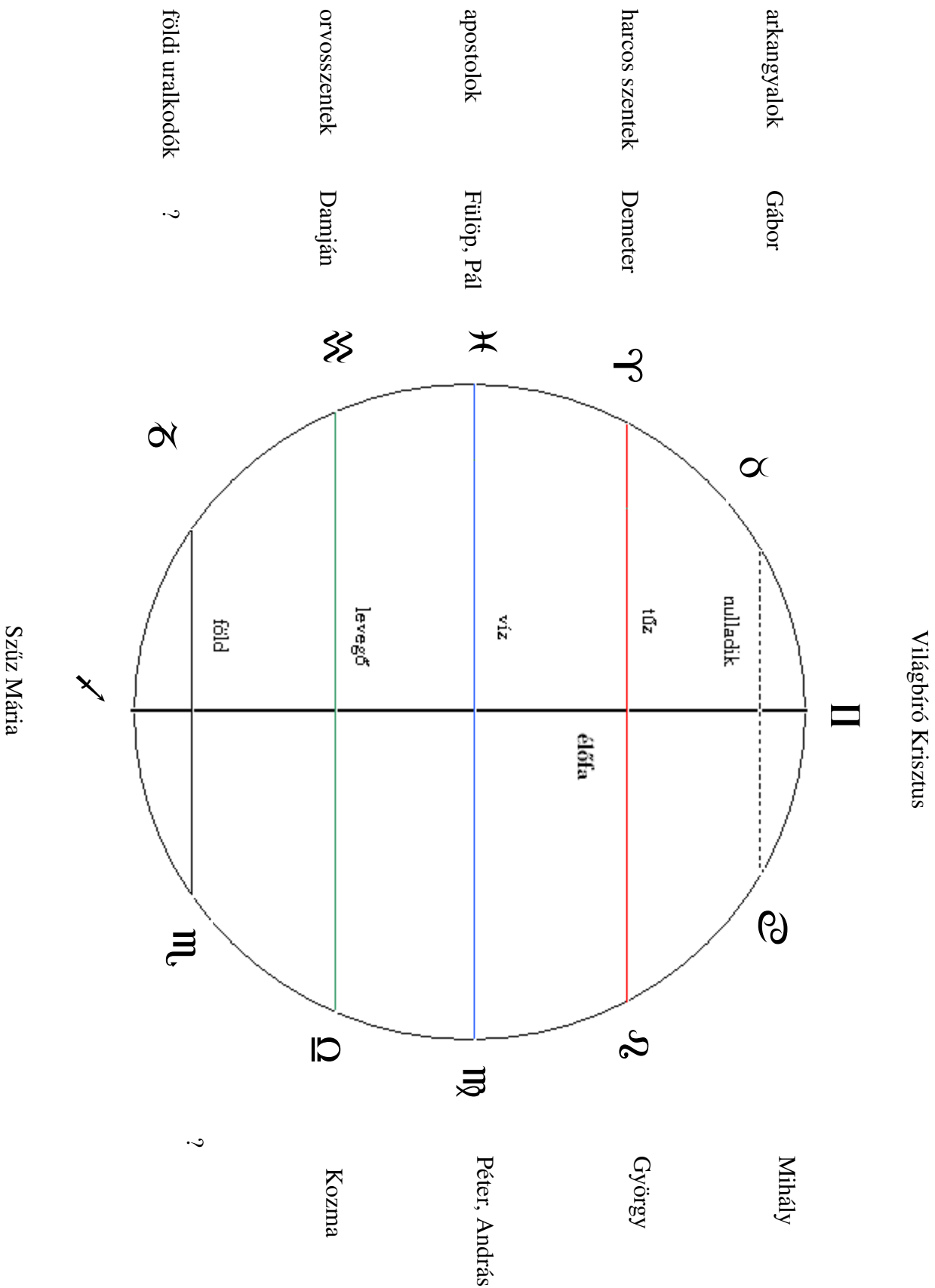
Stegemann, Viktor: *Zu Kapitel 69 der Kephalaia des Mani*. In: *Der Manichaeismus*. Szerk. Geo Widengren. Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt, 1977.

Zománc 1975-1985. A Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótelep katalógusa. Kecskemét

1. ábra. A manicheus elemtan

2. ábra. A Szent Korona abroncsa és keresztpántjai a manicheus elemrendszerre vetítve

Tomory Zsuzsa

ISTENES MAGYAR EMLÉKEINK

III. RÉSZ

AZ ANGYALOK ÉNEKE

Magyar hagyományaink szerint „kezdetben vala a dal”. Dalol a Teremtés: szól a szóló, cseng a barack. Dalolnak a csillagok, dalol a Csodaszarvas, amint Isten üzenetét hordozza, s dallal tanítanak táltosaink is.

Oktatóink és magyar lelkünk ismerői szerint a lélek legmélyebb rétegei dajkálják Istentudatunkat és a dalt. Mindszenti Dániel 1832-ben kiadott Nemzeti Dalgyűjteményének előszavában a következőket mondja: **„Két tekintetben szemlélhetni a muzsikát: vagy mint magát a' hangok zengzetét, vagy pedig a' hangzengzet mesterségét. Első tekintetben a muzsika: lelki beszéd, vagy: a lélek ömlendézése - fakadása hangokban, mely tulajdonképp maga az éneklés, vagy danolás - alapja minden egyéb muzsikai rendszernek... a muzsika természeti erő műve, következésképp a muzsikai tehetség az emberrel születik...”** Tanulmányában használja a dal és dana szavakat az énekkel kapcsolatban. Udvari Cserna János 1832-ben írt tanulmánya megemlíti, hogy a magyar „a danolásban is, mint mindenben, különös és eredeti...”, s a magyar dalnak különös erőt tulajdonít. (V.25)

Tudtommal a világirodalom egyetlen zeneszerzője Kodály Zoltán, aki saját tudósítása szerint, erdélyi gyűjtő körútjai alkalmával, a hegyek között élve, a természettel szinte eggyé válva felfedezte, hogy a hegyek énekelnek. Le is kottázta a Hegyek Énekét, ez lemezen is kapható volt. Itt ő tehát finomultabb érzékszerveivel fel tudta fogni a körülötte lévő természet dalát. Egyéb zeneköltők is ínak esőcseppről, tengerről, naplementéről, de nem magának az esőcseppnek, a tengernek, naplementének a dalát, hanem az ezekről alkotott ábrándokat közlik csupán.

Amint láttuk, az angyalok népünk hitvilágában Isten küldöttei, s a megtestesülésre váró életmagok jelképei is. Mint ilyenek a fény hordozói, állandó mozgásban, körforgásban vannak, mint a teremtés minden paránya. Mint Isten küldöttei tanítanak, utunkat világítják, őriznek és

énekelnek, mint az egész teremtés. A fent idézett szerzők által említett „danlocska”, „dalocska” hangtanilag kapcsolódik a Tana, Dana hagyománykörhöz éppen úgy, mint ahogyan az „ének” „t”-s kiejtése is a „Tenő”, illetve Teremtő Istenhez. A tevő szó „tenő” alakban a Bécsi Kódexben jelenik meg „gonosz-tenoc”, tehát gonosztevők értelemmel (V.3:206). Ezek ismeretében Isten azonos az Ős-ten, Ős-tenő, ősi cselekvő kifejezésekkel, Teremtőnk tulajdonságait híven fejezve ki. Amint az ének és a tenni, teremteni fogalom egymással rokon nyelvünkben, a magyar Teremtő Istene énekkel teremt: Daloló Isten.

Az ének, énekelgetés könnyű, szórakoztató zenei kifejezés, a dalban a daloló szíve-lelke benne van. A teremtett világ tehát Daloló Istenünk szíve-lelke minden szépségét, jóságát tükrözi. Szeretetét, amit népünk a **szér** (szerződés) és **szerez** (teremt) szóval és fogalommal azonosít. A Daloló Isten és dala (teremtmenyei) közötti kapcsolatot, szerződés a szeretet, mi éppen úgy, mint a dal: hordozója szíve-lelkét sugározza.

A teremtés dalát fogták fel a betlehemi pásztorok az angyalok dalában éppen úgy, mint Kodály az erdélyi hegyekben, s mindkettő Isten dicsőségét és jóságát ismerte fel e dalban. S ez a dal köszöntötte a Gyermekeket.

Mai magyar altató-dalaink szerint pedig a gyermeket körülölelő altató-dal a teremtés minden színe-virágával övezte: **„Tente baba tente, aludj szívem szentje, aludj ringó-bingó kicsi rózsabimbó. Alszik az ibolya, csicsíja-bubuja...”** (Népköltés). A mellékelt Mária ossarium magyar díszítése nyomán joggal tételezhetjük fel, hogy az ács József tulipános jászolkával, bölcsőcskével várta a gyermek érkezését.

Ismét Kodály említi, hogy pogány hitünk elemei a zenében, énekekben is bőven fellelhetők. **Gyermekjátékaink, énekeink pedig "harmadfelezéres" dallamokat, regősénekeket őriztek meg. "A házról házra járó, jókivánságos köszöntők ma jóformán alamizsnagyűjtésnek látszanak, de nem lehettek-é régen az évszakok fordulópontjaira fi-**

gyelmezettő, szinte rituális jellegű társadalmi események?" (V.25:202) Ezek szerint ősi karácsonyi énekeink ma ismert egy-egy dallama felcsendülhetett a Kishon partján is, 2000 év távolában.

A Kárpát-medencéből elinduló Istenfia Élet eszmei tartalma megtalálható a Folyamköz korai műveltségében, Egyiptomban, majd Canaanban, de legtovább eredetének helyén hazánkban él, örök Karácsonyunkban.

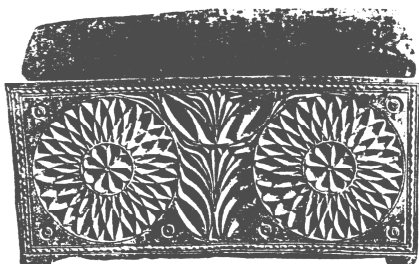
Ipolyi megemlíti még (V.3, II 306) a szülés utáni szokások között divatozó nagy vendégeskedést, táncos vigadózást. Ennek ékes nyomait fedezhetjük fel karácsonyi énekeink között, amikor még Szűz Mária is víg táncra perdül. A Magyarország Néprajza III. kötetének 306. oldalán a következő kedves képpel találkozunk:

*„Mikó vége lőtt a vacsorának,
Az asszonyok es sorjába ának;
A cigányok pöndörítének
Láb alá valót nékiek
Kánán mönnyegzőbe.*

*Táncra kenek asztán kiki mássa'
Az öreg Pétör a szűz anyáva'
Hopp szent asszony, anna lánya!
Haggy repűjjon a szoknyája
Kánán mönnyegzőbe."*

Annak dacára, hogy a „Kánán mönnyegzővel” kapcsolt a szöveg, a karácsonyi betlehemeszés egy része, s feltehetően a régi születés-névadás „pogány” ünnepének, vendégeskedésének helyettesítésére.

Mary, mother of Jesus

Mary, mother of Jesus

1 st-century limestone ossuary inscribed in Hebrew with the names of 'Miriam' and 'Joanna'

Fenti szöveg fordítása, Mária, Jézus anyja címszó alatt: Kr.u. I. századból való csonttartó „Miriam” és „Joanna” héber nyelvű felirattal.

Ezen első századbéli munkán is még világosan felismerhető őseink palesztinai ősi jelenlétének nyoma.

A természethez közel álló ember veszi észre először a csillagképek változását. Természetes tehát, hogy a karácsonyi csoda első észlelői – magyar és biblikus változataiban egyaránt - a pásztorok. Hagyományaink szerint a Csodák Éjszakáján, midőn Csodaszarvasunk felemeli koronás fejét - megszólalnak az állatok is, hogy segítsék, egyengessék a jövő évi termés sikerét.

Berze Nagy János baranyai gyűjtései között található **tarcsapusztai** betlehemes háromszázhatvanöt szavas éneke, mely az év minden napját beleveszi ezen ünneplésbe. Néprajzosaink gyakran kitértek a magyar férfitánc ima jellegére. A fenti gyűjtésben található **sásdi** betlehemesben a pásztorok ajándékai között a tánc is szerepel. Itt idézem Berze Nagy Jánost: „...Haraszi Emil értekezése után (Búvár, 1936.623.1. „Tánc a templomban”) feltehető, hogy a tánc ősi kultikus eredetű, a templomi szertartáshoz tartozott, s bábáncoltatók is a régi szokásnak hódolva táncoltatják meg betlehemes bábjaikat.”

Pásztortáncaink ezek szerint tehát ősi táncimáink utolsó maradványai. Tudjuk napjainkban, hogy a mozgás, a tánc milyensége hatalmas befolyással van lelkiállapotunkra. A most divatos csípő-csavargatások hatásköre az alacsonyabb életöszönök erősítésére korlátozódik. Illyés Gyula emlékezett meg egy írásában arról, hogy amikor magyar táncot jár, karjai önkénytelenül az ég felé emelkednek, s maga is felismerte, hogy e tánc génjeinkbe épített Isten-tisztelet egy kifejezése. A magyar zene éltető ütemére járt egyenes derekú, emelt kezű tánc az ég és föld tudatos összekapcsolása, s a kettő közötti ember testét-lelkét tartotta egyensúlyban.

Ősi Karácsonyunk az önmagunkba nézés, a javulás, tisztulás, testi-lelki szépség megóvásának ünnepe, a megvilágosodás ünnepe is. Kodály Zoltán Visszatekintés című művében kitér azon érdekes szokásra, hogy a templomban, az éjféltől mise előtt név szerint említett pásztorok valóban élő, ismert emberek. Ezek mindegyike birkalopáson ért egyén, s ezen „kiénekelés” volt büntetésük, fenytésük. Ősi büntetőjogunk felső foka a nyilvános megszégyenítés volt, s ezek szerint mai napig is életben van népünk körében.

Csillag fejezetemben kitértem arra, hogy pásztoraink voltak talán régi csillagtudósaink legtovább fennmaradt képviselői. Az éjszakai őrző

munkájuk kénytelenül összekapcsolta őket a csillagok ismeretével, változásaival. Vándorlásaik közepepedig ők maguk is csillagösvényen jártak. **Pásztoraink tehát ősi hitünk, ősi regőségeink, imáink megőrzői, élői: ősvallásunk utolsó papjai is.**

Alant közlöm Berze Nagy János előbb idézett művében található, **vásárosdombói** regősének szövegét:

(9-10 legény összeáll. Egy-egy jó nagy husángot vesznek a kezükbe, melyre, hogy jobban zörögjön, vastag vasláncot akasztanak. A konyhaajtónál megállnak és minden engedélykérés nélkül rákezdik. A vers mondásánál a husánggal minden ütemnél dobantanak a földre.)

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mikor Jézus a földön járt, mondá:

*Ne bújj, gazda, ne bújj!
Mink is vagyunk, mink is
Szent István szolgálói!
Szálljon erre házra
Szent Lélek áldása!
Haj! regő rajta!
Haj! regő rajta!*

*Seregével, sokával,
Szárnyas angyalával,
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!*

*Adjon az Úristen
Ennek a gazdának
Négy szép ökröt,
Egy kisbéröst,
Aranyostort a kezébe,
Aranyekét a föggyébe!
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!*

*Adjon az Úristen
A gazdaaszonynak
Száz fóka csibölét,
Száz fóka zsbolyát,
Száz koszos malacot!
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!*

*Itt is vagyon egy legény,
Kinek (Jancsi) a neve,
Amott is van egy leány,
Kinek (Rozina) a neve
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!*

*Itt is vagyon egy leány,
Kinek (Kata) a neve,
Amott is van egy legény,
Kinek (Jóska) a neve!
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!
Isten meg se mencse,
Kebelébe ejcse,*

*Belesodoroggyék,
Belepöndörödjék,
Mint a róka farka!
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!*

*Emide le közeledik egy szép pázsit,
Abba nevelődik csodafejű szarvas.
Csodafejű szarvasnak ezer ága-boga,
Ezer ága-bogának ezer misegyertya.
Haj! regő rajta! Haj! regő rajta!*

*Adjon az Úristen
Ennek a családnak
Jó egészségöt,
Jó egészségöt.*

Dicsértessék a Jézus Krisztus! (V.5:64)

Részlet a fenti mű 30. oldalán található **sásdi** betlehemesből:

(Szereplők: angyal. Ruhája fehér, fejében sisak, kezében pirosra festett fakard és egy csengő. Másik kezében kis betlehemi templom, belseje nagyon díszes. Öreg apus: öltözete fekete szőr, dereka átkötve kócmadzaggal, a fején kifordított bundasapka, bajusza-szakálla kenderből, kezében láncos, csörgős bot, oldalán csutora. Mellette három pásztor, hason öltözetben.)

.....
*Mezei hívek, őrző pásztorok
Vígadjatok, juh-pásztori társak!
Tudakolja Isten fia
Bűnösöknek megváltója
Jankó, Pista fújjad a dudádat,
Öreg András te is ugrálj rája
Istók pedig süss egy báránykát.*

.....
*Már ím csendül a fülembé angyalnak mondása
Mint hogy Jézus ma született rongyos istállóba.
Rongyos istálló mellett
Maradjunk Pistáva
Addig dudálgassunk
Még bárány elérkezik,
Addig táncolgassunk,
Jézus, Mária Józsefnek
Énekeket mondjunk.*

*Szűz Mária, tégedet köszöntünk
Angyalokká' üdvözlétet teszünk.
Sok számtalan csillagok
Fénylenek szemünkben,
Bizonyítják, hogy jászolban
Fekszik Üdvözítőtök...*

ŐSMAGYAR PAPI TESTÜLET

Ősi főpapunk a Táltos, ki hatalmas tudású, Isten, s ember kapcsolatát ápoló egyén. Énekekkel tanít, mint Csodaszarvasunk, s általa maga a természet mögött álló Teremtő.

Táltossá válni nem lehet. A táltosi méltóság a Teremtő ajándéka. A Táltos születik s megjelölt lény. A Táltos névhez kapcsolódik a dal szó; a világegyetem erőinek működését dal alakjában fogja fel, s e teremtő dalt a teremtés szolgálatába állítja. Dallal tanít, nem kőtáblákba vésett tilalmakkal. Dallal gyógyít. E teremtő dal kel szárnyra dalos édesanyák életet ringató öln át új korok új táltosainak életében. Dallal áldják a magyar életet ősidők óta. Ők a Teremtő, Gondviselő Isten munkájának folytatói a szeretet jegyében. A Táltos névhez kapcsolódik a Tátra, illetve Tatúr hegység neve. Ide sorolható Buddha „Tat” neve atya értelemmel, az egyiptomi Toth és a föníciai Thautos, kiknek nevei, mint az emberiség tanítói, oktatói maradtak fenn. Nevük és szerepük kapcsolódik Tana óriás nevével, s a magyar tan, tanács, tanár, tanít szavakkal.

Későbbi korok egyik papi méltósága a Gyula, jelvénye a vessző köteg. Ő a szent tűz őrizője. I. István idejében már csak közönséges házi tüzek gerjesztőiként vannak elkönyvelve, de, hogy méltóságuk még mindig mily tiszteletben tartott kitűnik azon I. István korabeli rendeletből, mely szerint fel voltak mentve a vasárnapi misére való járás alól. (István Decr. 1:9) Ősi időkben ők gerjesztették, ők hozták az Újév első tűzét a Napból a földre, fényesre csiszolt tükör segítségével. A Nap, a tűz fényt és meleget áraszt a földön éppen úgy, mint a fényt összegyűjtő, majd szétszóró tükör: a lélek jelképe. A Gyula mindkét fény ápolója, s e kettőt egynek tudja. E tisztség neve az égés és fény kapcsolatú gyúl szóval, a népi gulás = őr és a tűzjelképű gúla szóval hozható összefüggésbe. Innen ered az Ó-perzsa láng-jelképű főveg Ghulab neve, s ez Mythra istenség mellékneve is. Ide tartozik a deus szó is, kinek nevét istenség értelemmel hívtak székely őseink segítségül, mely tény a krónikaírók „elírásának” tartotta a későbbi „tudomány”, noha e név is szorosan kapcsolódik a fény-jelképű tűz és gyulás szavakhoz. Talán azért, mert ezen a ponton is nyilvánvaló, hogy az átvevő nem a magyar, hanem a latin nép. Ők örökölték e szót ősnyelvünkől. Gyülekezet szavunk, mint

vallási csoportosulás szintén e szócsoporthoz tartozik. A Gyula a család őre, bírója, fizikai és szellemi síkon való megvilágosodás felé vezető út egyengetője. Hazánkban e gyulai hivatal örökletesen Tuhutum vezér ivadékaiból került ki.

A Gyula tisztségéhez és jelvényeihez érdekes módon kapcsolódik az „Éden Elveszett Könyvei” című műben említett jelenet. Itt Isten Ádámnak hetven aranypálcát küldött, ami - magyar értelmezéssel - családja védelmezőjévé és nemzetsége első Gyulájává avatja. Tekintettel arra, hogy itt aranyvesszőkről van szó, melyek napsugarakat jelképezhetnek, feltehető, hogy Ádám itt tulajdonképpen a sötét világúrból előlépő Nap jelképe, s a Gyula az ő képviselője.

Népi hagyományaink pedig József kezébe teszik a Gyula jelképeit képező vesszőköteget. S valóban ő a kis család őrzője, angyalok tanítója, ihletett ember, akinek gondoskodó irányítása mellett nő fel hivatása teljes tudatában a betlehemi gyermek. Az alatt közölt **berkesdi** betlehemesben az ősi születés-névadási hagyományok is benne foglaltatnak. A szereplők között ott van az angyal, mint fénylény, gyertyával, s József teljes gyulai méltóságában. Népi hagyományaink szerint tehát minden magyar család atyai-anyai tisztsége magában foglalta a szülők papi tisztségét is: az ő szent feladatuk az utódokat istenes életre nevelni. A család ilyen felépítésére utal Jézus, midőn hangsúlyozta a családfő szerepének fontosságát. **Apostolai között egyedül Péter volt apa és családfő; Jézus szeretet vallásának alapjává a szent apaságot tette.**

Ipolyi Magyar Mythológiája 245. oldalán a következőket állapította meg:

„...eredetileg a családatya volt polgárilag háza, nemzedéke, és a törzsfő ismét nemzetség-ágai kormányzója, ügyei intézője, bírója: úgy volt kétség-telenül vallási főnöke is és áldozára. ...” Később kitér krónikaíróink azon tételeire, melyek szerint - bár Géza, Árpád még „pogány” volt, de környezete által szentnek tartott, s mindkettő főpapi tisztséget is töltött be mindenkoron. Árpád Istennek mutatta be hálaadással hazánk vizét, földjét, fűvét. Ipolyi itt ismét kitér számos paphivatalra, de jelen szempontból ezek felsorolása helyett fontosabbnak tartom megemlíteni, hogy egyéb papi méltóságok viselése családon belül, örökletes hivatal volt. Ilyen **örökletes papi méltóságot viselő családnak találta a székely Sándor családot, mint a rabonbáni hivatal viselőinek leszármazottjait.**

Ugyancsak említi népünk vallási életében résztvevő asszonyok, papnők létezését is. Később látni fogjuk, hogy Jézus anyja, Mária is ilyen örökletesen papi családból származott.

Ugyancsak Ipolyi szerint volt ősvallásunkban egy különváló, nép és hitbölcsek osztálya, amit idegenek képtelenek voltak másként, mint „chaldaei, sapientes és magi” (káldeai, tudó és mag papok) névvel fordítani, mint például a Bécsi Kódexben. Tehát itt szerepében és nevében is egyezteteti az idegen fordító a mag-papságot magyar népünk papi osztályával; így ezen papság és lelki műveltség egyenes folytatását láthatjuk a Folyamközben, s Káldeán át Egyiptomig és Palesztináig.

Ősvallásunk I. Istvántól kezdve napjainkig rendszeres üldözés tárgya. A múlt századokban az akkor dívó tűzzel-vassal való üldözés pápai rendeletek sorában nyomon követhető. Thonuzobát és feleségét királyi rendelettel élve temették el. IX. Gergely pápa 1230-ban, 1232-ben és ismét, a tatárveszély legszorongatottabb idején, 1234-ben egyházi átokkal sújtotta hazánkat. Károly Róbert idején, 1314-ben a pápa keresztes hadat indított teljes búcsú ígéretével a tatárok és a pogány magyar nemzetségek ellen. (V.5, I:63)

A székelyek közötti térítések Péter-korabeli eszközei: lenyakasztások, a pogány papbírói hivatalok üldözése, törzs és családnevek betiltása és azoknak keresztény nevekkel való felcserélése volt napirenden, annak ellenére, hogy a székely-magyarság ősi hagyományai között a teljes vallásszabadság volt honos, s a térítéseket soha nem gátolták. Ipolyi szerint a térítések, illetve erőszakos vallási üldözések a 14. századig tartottak. Viszont van tudomásunk arról, hogy a jászok térítése még a 16. században sem fejeződött be annak dacára, hogy országunk szívében voltak legnagyobb településeik, s a pogány vallás ily sokáig való fennmaradását náluk elszigeteltséggel magyarázni nem lehet, de igen is azon magas valláserkölcsei élethez való ragaszkodással, ami ősvallásunk lényege.

Ugyanakkor, amikor hazánk a „kereszténység védőbástyája” végzetes szerepét magára vállalta, s erdélyi, moldvai magyarjainkat végveszély fenyegette, hiába kértek Rómából magyar nyelvű gyónató papokat, püspököket, de soha nem kaptak - a mai napig sem. Korunkban a tűzzel-vassal való irtást a kifinomultabb, de következetes elhallgatások váltották fel.

Ősi hitünk és műveltségünk törmelékeiből így épült fel az „Isten választott népe” és az „egyedül üdvözítő egyház” és a mindennek felett óhajtott hatalom, mely ezen ősi magyar hit magas szellemiségét megérteni soha nem tudta.

Ősi hitvilágunk szent szolgája a barát, Isten hírnöke. Szerepe a Táltoséval rokon, felelőssége a hit megőrzése, tanítása, az emberek szellemi gondozása.

A következőkben idézett szövegek Erdélyi Zsuzsa „Hegyét Hágék Lőtöt Lépék” c. művéből vannak:

*„Elindultam egy útra,
Hétszer szentelt szent útra,*

*Ott vagyon egy szent egyház,
Hétszer szentelt szent egyház,*

*Az előtt mondanak egy misét,
Hétszer szentelt szent misét*

*Az előtt áll egy asszony,
Hétszer szentelt szent asszony,*

*Abba vagyon egy oltár,
Hétszer szentelt szent oltár*

*Az előtt áll egy barát,
Hétszer szentelt szent barát,*

*Karján van egy gyermek
Hétszer szentelt szent gyermek,*

*Az az asszony Mária,
A kis gyermek szent fia,
A mi urunk Jézus Krisztus.*

(V.8:260)

A hétszer szentelt szent kifejezés a végtelen-nel hoz bennünket kapcsolatba, s a hétszer szentelt szent Barát fenti imában maga az Isten, a hétszer szentelt szent Asszony Nagyasszonyunk, a hétszer szentelt szent oltár maga az ég, a hétszer szentelt szent gyermek az Élet.

*„Látok két rózsapásztort,
Szennél szent oltárt...”*

(V.8:289)

„Amott látok amott, rózsabástyát...”

(V.8:294)

*„Én kimenek én ajtómon
Föltekintek magas égbe
Láttam, Máriát*

*Máriának bimbóját
A leveles színű Szent Annát”...*

(V.8:289)

A fenti két rózsapásztor ugyancsak a hétszer szentelt szent oltárnál található, mint a barát. A barát szó avar örökségünk és a leveles-rózsás kép avar díszítőművészetünkre emlékeztet. Elképzelhető, hogy őseink egy rétegének temploma a rózsabástya, papi testülete rózsapásztor néven volt ismeretes, s a „leveles színű” Szent Anna népmeséink Viráganyója, Boldogasszonyunk. Az idézett mű 357. oldalán említett rózsalányok is jelen vannak a fenti jellegű kápolnában, istentiszteleten, s az 549. oldal szerint hivatásuk a hívőkben a reményt életben tartani. Gyermekkorom pünkösdi körmenetének még szerves része volt a rózsalányok jelenléte, kik virágszirmokat hintettek az Úr jelképeit hordó papság lába elé. Az Úr jelképe ez esetben is őseink naptükre volt. Világ és virág szavaink rokonsága jogán itt ismét fényjelképpel van dolgunk, s a rózsapásztor kifejezés a „fény őreit” is jelenthette, a rózsabástya a fény honát. Tekintettel, hogy előbb idézett imánkban két rózsapásztor említetik, ismét feltehető, hogy a nap és sugára, Magor-Hunor-i jelképpel van dolgunk. Ha ezen túl emlékeztetünkbe idézzük virágvasárnapi népi ihletésű díszünket, a virággal átfont kocsikerekektől népviseleteink csupa virág díszeit, valami halvány fogalmunk lehet őseink világáról, mely valóban tündérkertet varázsolt e világba.

Ki kell hangsúlyoznom, hogy a **vásárosdombói** betlehemes **„Haj! regő rejtem!”**, az alatt közölt **berkesdi** betlehemes **„haj, haj, haj”**, felkiáltásai még megőrizték ősi regőségeink ütemét, kifejezéseit. Ugyancsak fontos megemlíteni, s bővebb tanulmány tárgyává tenni a következő emléket:

„Haj, haj, haj! Úgy repülünk mint a raj...” E szerint nem „siettek”, mint közönséges pásztorok, hogy el ne késsenek. **Itt a táltos hagyományú pásztorok repülnek**, mint a raj. Nyelvünk a raj szót leggyakrabban méhekkal hozza kapcsolatba, s éppen e vidéken **„az Isten aranyos madárkái”**-nak hívják. (Mágócsi gyűjtés). Egyiptomi ősnépeink szerint a meg nem születettek lelkei, mint méhek rajzották körül a napot, megtestesülésre várva.

Atila táltosairól jegyezték fel, hogy azok minden ütközet előtt lélekben az ellenség haditanácsain jelen voltak, minden titkukat ismerték, s így

biztosították a könnyű győzelmet népünk számára.

Népünk életének tehát szerves része volt a lélek, illetve tudat-kivetítés időt és teret figyelembe nem vevő valósága. Berze Nagy János gyűjtése szerint a berkesdi betlehemes magyarjai még emlékeztek, s minden valószínűség szerint éltek is ezen tudásukkal, ami génjeinkben hordozott ősi örökségünk. Ezen „repülés”, tudat-kivetítés újra élesztése őseink iránti tiszteletből szent kötelességünk, a végtelenbe táruló élet jegyében.

SZEMERE HAGYOMÁNYOK

Magyar Adorján „Az ősműveltség” című művében részletesen kitér a szűzen születés szemere hagyományaira. Ezen nyelvi őstörzsünk társadalma anya-elvű, eredetének helye Somogy-megye és vidéke, legmagasabb ismert fejlettségi fokát – őstörök törzsünkkel egyesülve a Folyamközben érte el.

E csoport gondolatvilágában fontos szerepet töltöttek be a létfeltételük alapját biztosító gabonafélék, s így a gabona**szem** is, valamint a jövő élet segítői, a beporzást, megtermékenyítést elősegítő **méh**ecskék, s a nap arany színét tükröző **méz**. E szavak valláserkölcsei tartalmán túlmenően nyelvünkbe épített nyelvészeti egységet is alkotnak.

Hazai mézeskalácsaink e jelképeket egyesítik, leány, huszár, szív és pólyásbaba képében. „...Különben Magyarországon, de a vele határos országokban is, ősrégi szokás vásárokon mézeskalácsokat árulni. Egész Magyarországon a mézeskalács legáltalánosabb alakja mindig a szív volt és a bábú, azaz a pólyásbaba, de igen általános volt a huszár és a leány is. Újabban ugyan már sok mindenféle más ábrázoló mézeskalács is készül, már röpiülőgép alak is, de régebben főképpen csak az említettek készültek. Szerintem e négy hagyományos alak a fönti regécskével (itt alatt közlöm) van a legközvetlenebb összefüggésben, és pedig úgy, hogy a huszár a Napisten volt, de természetesen egyúttal a vőlegény is, a leány a Földistennő, vagyis Tündér Ilona, s a bábú, vagyis a kised pólyásbaba meg a szerelem származéka, ehhez nem kell magyarázat. Különösen kiemelém pedig még, hogy a „lány” ritkán és csakis újabban készült másképpen, mint lapra alkalmazva... mi pedig már tudjuk, hogy őseinknél a lap nőiségi jelkép volt, a palócoknak pedig egyik legfőbb val-

lási jelképe.” (Az Ősműveltség, kézirat, 3317-3319. old.)

A fent említett „*A lelkecskék*” című regé szövege a következő:

„*Volt egyszer egy édesapa meg a ficskája. Egyszer a fiacská az kérdezte az édesapjától:*

- Édesapám, honnan kerültem én magához, meg édesanyához?

Az édesapa így válaszolt:

- Édes fiam, az így volt: az áldott Napban vannak a megszületendő emberek lelkei. Fehér pillangók képében ott rajzanak, szállonganak sok, sok ezren és onnan repülnek ki a világba, s jutnak a földre is. Egyszer kint jártam a réten és ott sok olyan fehér pillangó szállongott a virágoknál. Egyik odajött hozzám és körülöttem kezdett röpködni; nem ment el. Mindjárt gondoltam, ez is egy lelkecske és szeretne gyermekünk lenni. A kezem odatartottam neki, rászállott és ott maradt. Így haza vittem és édesanyának azt mondtam, csináljon neki testecskét. Akkor édesanyád a legjobb búzalisztból és mézből tésztát gyúrt és ebből gyermektestecskét csinált. Kezet, lábat, fejet, szemet, száját csinált neki, s akkor annak száját kinyitotta, a fehér lepke oda beleröppent és erre a testecske már élt is és ez lettél te, fiacskám.”

E regécskében ismét nemcsak a szemere szem-méz (e két szó egymás fordítottja) fogalom egyesítésével állunk szemben, hanem azon sziklaszilárd tudattal, hogy az Élet Isten ajándéka, s hiába az emberi igyekezet, ha a Teremtő azt élettel meg nem áldja.

Hasonló gondolatkört foglal magába a Magyarorság Néprajza című mű III. kötetében leírt mátravidéki ostyahordozás is: „...a cifra sütők, mint tárgyi emlékek is figyelmet érdemelnek. Az ostyát fehér kendőbe takarva gyermekek viszik házakhoz, annyi ostyát hagynak, ahány személy van a házban. Az ostyát nem eszik meg, hanem a közepében lévő Jézus képét, vagy egy keresztalakot vágva ki belőle, cifra cérnával a gerendára akasztják jövő Karácsonyig.” Itt is a kereszt, vagy Jézus képe az új életet hozó, újjáéledő Napot jelenti, mint ahogy maga a nap is „*eleven ostya*” népi imánkban. Itt világosodik meg Jézus mondása is: „Ez az én testem...” ami nem az anyagelvű társadalmak által feltételezett kannibalizmust, hanem a diadalmas, egyetemes Életet hozza emlékezetünkbe. Ugyancsak meg kell említeni a magus, illetve mag-papság fényünnepéhez tartozó kellékek között a kizárólagosan ez alkalomra sült ostyát és kalácsot. Ehhez kapcsolódik egyes vidékeink kör alakúra formált karácsonyi fonott kalácsa is, ami a szent anyaság anyagi emlékei közé tartozik a Ka-

rácsony, Korasszony emlékére.

Két „élet” összeölelkezik.
Marokszedő bukovinai leány.

Hazánkkal kapcsolatos szemere-sumir emlék egy része az Emese álma körüli hagyományunkban maradt fenn, kinek nevét Bobula Ida „Kétezer magyar név sumir eredete” című műve 38. oldalán a sumir Emes = papnő, értelmezéssel tárgyalja. Bobula Ida a reánk kényszerített, hamis történetírás kereteinek első lazítói között volt. A talált sumir-magyar kapcsolatok irányát - ha még közöttünk élne - biztosan átértékelné. A szómegfordítás sajátos magyar törvényei szerint Emese, s fia Álmos neve is a Szem szócsoporthoz tartozik és a „Shamash” féle naptisztelettel, Sámson nevével - ki ugyancsak a Napistent jelképezte - hozható igen okszerűen összeköttetésbe

Emese utódait szentnek tartották, s ismerték el őket a nyugati kereszténység képviselői és kódex írói is. Maga a szent szó korai, s még romlatlan alakjában „*szem*” Berze Nagy János szerint **Hosszúhetényben** napjainkban is ilyen alakban használták e szót a „**Szem Péter mög az ácsok**” című mesében, s Ipolyi szerint is ősvallásunk ke-

reszténység előtti hiteles szava. E szem szó viszont ismét legközvetlenebb kapcsolatban van szemere hagyományainkkal, s ott **Szem-Úr** a Napisten neve.

Árpádházunkat „szentek családja”-ként ismeri történelmünk. Tekintettel fentiekre, ezen emlék a Kárpátokon túli szemere emlékekhez is vezet. **Szent István, Szent László** elnevezések magyarul **Szem István, Szem László** a hatalmas szemszemere családhoz való tartozást is jelenti, s a **Szem nagycsaládon** belül az Árpád házat. Ennek megfelelőjét találjuk ezredekkel korábban sumir területen, ahol az Árpád név ugyancsak jelen volt. Hivatalos történetírásunk e tényt „véletlennek” mondja. Hogy e család élete példaadó az 1000 év körüli „keresztény” egyházak szemében, ez ősi hagyományaink magas lelkesége, Isten-hite mellett tesz bizonyosságot

E Szem nagycsalád eredete Nimród fia Szemhez vezet, s e családból eredeztetik a Betlehemi Herceget is.

A matyó betlehemesek öreg pásztorja és betlehemhordozó asszonya: a betlehem fölirata szerint az alamizsnát közcélra gyűjtik. A betlehem színelakú. Mezőkövesd, Borsod m.

Még ősbibb időkbe vezetnek betlehemesek, s népi imádságaink. **Matyó betlehemesek ismét anyaelvű szemereinkkel kapcsolatosak, a matyó név maga is szemere szócsoporthoz tartozik.** Betlehemesei leányok, akik otthon, a házban éneklék el a betlehemi történetet, szép, hímezett ujjvállú ruhát, színes, szalagos süveget öltve. Előttük pásztor térdel. A betlehemező asszony által hordozott betlehem tetején angyalfej van, mely, ha a betlehemet magát az angyal testének vesszük, anyagi változata a **Zala-megyei** (Dobri) imának:

*„Boldogasszony kebelibe
Egy szép templomot láttam,
Kívű aranyos,
Bellű irgalmas
Bellű van egy zsálymány
Kikelve...”*

(V.8:487)

Ősi imáinkon keresztül máig bepillantást nyerünk népünk teremtés hajnaláig vivő Isten-tudatába, s ezen belül szemereink Nagyboldogasszonyával kapcsolatos Ósanya-Ósanyag kapcsolataiba.

BIBLIAI KAPCSOLATAINK

Jászaink csillag-műveltségét azért emeltem ki a korábbiakban, mert e néptörzsünk palesztinai jelenléte és műveltség-alapító szerepe elvitathatatlan.

Nyelvi tulajdonságuk a „j”-sítés. Emlékük fennmaradt az „AS”-ok, „j”-vel jászok, íjászok nevében. Mint kiváló és magas műveltségű nép már a Traján oszlopon is sisakban, pikkely páncélban van megörökítve. Nevük jelentett íjászt, jázon változata járó, vándorló jelentésű. Kárpát-medencei jelenlétük a legrégebbi idők óta napjainkig nyomon követhető. A római korban, mint soha meg nem hódított municipium voltak jelen Pannóniában „Municipium lasorum” néven, s a pápa még a 16 században is küldött térítőket az Ősi hitüket el nem hagyott jászok közé.

Az Ótestamentum filiszteus néven idézi őket (Gen. XV 16-21) nyilazó értelemmel, éppen úgy, mint Hamorim, Amoreus névvel is, hasonló jelentéssel. Krétai őslakosok Jázon, Jón, Ion név alatt, s innen menekültek Palesztinába a görögök elől. Itt idéznem kell Magyar Adorjánt: „...**Gyárfás István 'A Jász-Kunok Története'** című műve I. kö-

tetének 298. oldalán olvashatjuk: Ptolemaeus a régi pannoniában lakó népeket előszámlálván Sabaria (Szombathely) környékére Jassius népet helyez. A Magyar Nemzeti Múzeum Savariában, azaz Szombathelyen kiásott római tégláján pedig ez olvasható: 'Lucius Savariensis Jon'. Ugyan e tégláról már 1825-ben, tehát több mint száz évvel ezelőtt hazánk egyik nagy tudósa, a gyűlölködők által minden alap nélkül gúnyolt Horvát István is megjegyezte, hogy ha szombathelyi születésű (savariensis) volt e jón, akkor bizonyára nem volt görög, hanem jász. De Gyárfás István írja még, többek között ezt is: 'Bizanti István (164-ben) írja: 'Jas, Illuria része, lakói Játák; nevezetnek Jonikának is'. Továbbá ugyanezen újjörög grammaticust, Bizanti Istvánt idézve írja még: 'Mursa, városa Jonikának, építménye Adrianusnak.' Tudvalóval Mursa (Murza), a mai Eszék római korabeli neve volt. Továbbá: Egy római kövön, amely a régi Mursa, ma Eszék várostól nem messze ásatott ki, s Kr.u. 192 év előtti időből való, ez áll: 'Divo Comodo Respublica Jatoru'. Fölhoz Gyárfás még több adatot is, de elég ennyi arra, hogy kétségtelenül kitűnjön, miszerint jászok a Dunán túl és Szlavóniában is éltek, valamint hogy ők és földjük nevezettek úgy jász, mint jón, illetve Jónika, vagy Jóniának is. De tudjuk még, hogy régen Erdélyben és Moldovában is éltek jászok. És íme, Gyárfás föl is hozza: „Várhely körül kiásott és Antonius Pius korából Kr.u. 140 év körül való római kövön többek között ez áll: 'Pro salute et M. Dacorum Jassiorum hang statuam in Auraria numinibus'...stb. Másik görög, harmadik latin nyelvű kövön: 'Axius Aelianus Jonius' áll, melyekből kiderül, hogy Erdélyben, avagy Moldovában Kr.u. 153-ban laktak dákJászok, és hogy a jónius a jassius-szal ugyanazon jász nemzet. Hozzáteszem: Igaz ugyan, hogy valaki azt is következtethetné, hogy itt csupán valamely nyilazókról van szó, és hogy ezeket rómaiak, az elnevezést a görögből szedve, adták volna a jónius nevet. De honnan szedték akkor az ennek csakis a magyar nyelvből magyarázható jász megfelelőjét? Görögül ugyanis io, iosz = nyíl, de nem íj. Ugyancsak görögül pedig ijón = nyilas, vagy nyilazó. Azt is jól tudjuk, hogy a magyar jász népnév íjászt, íjast, de nem nyilazót, nem nyilast, hanem íjjal fölfegyverzettet jelent”. (Az Ősműveltség kézirat 1532-1534. old) A jász névnek volt még járó, vándorló értelme is, s a görögök által megőrzött, de már nem értett Jó legenda is jász eredetű, Jóban az örökös vándorlásra készített Holdat személyesítve meg; ugyancsak meg kell említeni, hogy régi nyelvünkben a jó, jú, jí szavak jelentettek egyaránt tehenet, juhót is, mely utóbbiak vándorló élete szükségszerűen került a vándor holddal is összekötetésbe.

A jászok kárpát-medencei jelenlétét hagyó-

mányaik, díszítőművészetük, hajós mesterségük, de főleg nyelvük őrizte meg azon időtől kezdve, midőn az Alföldünket még tenger borította. Vándorló, hajós törzseik telepítették be Krétát, ahonnan a görögök elől menekültek Palesztinába. Hiller Máté Onomasticum Sacrum című, Tübingenben 1706-ban kiadott művében így ír: „Ipsi autem Caphtoraei et sia et Deorum nomina ab exilio ducentes vocati sunt Pelischtim = exules. Amos 9:7 et Kerethim, de patria sua, Caphtore scilicet excisi. Ezechielis 25:16, Sophianae 2:5, I Samuel 30:14 Prius enim vocabulum Pelescheth regionis occupatae vocabulo derivatum radicum habet palasch, quae respondet aethiopico verbo phalasa, id est, migrare, peregrinari, unde flexum tephlasa, incertis secibus vagatus est.” Mai napig is tudósaink a filiszteus nevet eme pelishtim, vándor szóval kapcsolják össze. Jászaink hagyományában sokáig szerepelt ezen palesztinai birodalmuk emléke, s csak később, osztrák és pápai beavatkozások következményeként merült mind inkább feledésbe. Középkori okirataink viszont még gyakran filiszteusoknak említik a jászokat:

1357 – Nagy Lajos korából: „Quod cum inter Ladoslaum Leustachii filii Marcelli de genere Wrs Vaiuodae Philistnorum ab una, et inter dominum...” (Értelme: Őrs, aki a filiszteusok vezérének mondatik.)

1395 - Zsigmond király korából: „Fidelibus suis nobilibus viris Emerico filio Alba, officiali per magnificum virum Franconeum supremum thesaurarium nostrum inter Philistaeos seu Jassones constituto, item magistro Thomae, Filii Georgii de Domoszló, ad Stephano filiu Grini salutem et gratiam. In personis Philisteorum seu Jassonum universorum in descensu vocato commorantium nostrae graviter conquestum est Maiestati, quomodo Philistaei seu Jassones nostri in descensu Négyszállás nuncupati residentes” (Fenti szöveg a filiszteusokat és jászokat egy népként említi.)

1427 – Zsigmond király idején: „Pohárnik de Berzevicze Philistaeorum regalium comes.”

Révai kódex: „Mikoron azért kibocsátta volna pharao az népet, nem hozá által őket a Yazoknak földén...” „...elvesznek a jászoknak maradéki...” „Úrnak igéje ti reátok kanaani Jászoknak földő.”

Debreceni magyar legenda a XVI. századból: „Mikoron a Jászok a zsidókra hadakozának és a Goliád óriás...” „...kit hallván Saol király, hogy ezután a jászokat elverték volna.” „...fiával Jonatással egyetömbe a Gelboénak a hegyén a jászok hadába megölettették.” Alább: „Szent Dávidnak mindökonkor hada vala a jászokkal.”

Gyárfás István szerint a **jász** fordításnak az eredeti héber szövegben mindenütt **pelistim**, a vulgátában **philistin** szó felel meg. Magyar Adorján szerint az **Izrael név maga sem más, „mint valamely filiszteus törzs neve, vagyis a baszk nyelvben máig fennmaradott Izara = csillag szó alig elváltozott alakja, s amely szintén csillag értelemmel bizonyára a Jászok nyelvében is meg volt, amely szó etimonja a magyar izzik = fénylik, ragyog valamint az izink = szikra, kicsiny.”** Tudjuk, hogy a később jövő népek ősnépeink szokásait átvették, nevükkel együtt. Jászaink mellett az ugyancsak jeles hajós népként is szereplő besenyőkkel házasodott össze Salamon, hasonló eredménnyel. Létezett a jászoknak jat, jád, jud alakú neve is, s a jövő magyarságtudósainak kötelessége felderíteni a jászok palesztinai jelenlétének teljes történetét, s elválasztani a nevüket átvevő rétegtől. Jelenleg is könnyen megállapítható, hogy a Jordán folyó, Asdod, Askalon, Jericho és Gáza városok nevei jász hagyománykör emlékét őrzik.

Jász magyarjaink filiszteusokkal való azonosságai fentebb láttuk már, kik a magyarságnak éppen úgy részei ma, mint voltak ősidőktől kezdve. Ugyan ez áll a székely, hún, avar, besenyő, kabar, kún, kazár, palóc őstörök és szemere csoportokra is. Ezek később törzsekre szakadoztak, keveredtek, más és más országokat benépesítve sokszor egymással is vetélkedtek, s talán háborúskodtak is. Jelen korunkban teljes kört írt le a történelmünk. Az őshazából elindulva, túlnépesedés és természeti kényszer-hatások alatt végül is visszatértek őshazájukba Magyarországra, ahol az ősi mag-nép mindaddig is élt és őrizte a hazát és a nyelvet. Távra szakadt véreink történelembe való beolvadásának fő okául a nyelv elvesztését ismerhetjük fel.

Nimród népe viszont nemcsak birodalmakat alapított, de e birodalmak keletkezéséről, fennállásáról való emlékeket híven megőrizte. Ezért emelt a vízözön 130. évfordulójának emlékére egy hatalmas tornyot, mely egyúttal a hatalmas hegyen kikötő bárka első állomásának, az Ararát hegyé-

nek emlékét is őrzi.

Avar őseinket nem kevesebb, mint 37 ókori írás azonosítja a hunokkal a VI-XIII. századok között A Kárpát-medencében - az elmúlt negyven évet nem véve figyelembe - 22 avar település lett feltárva. Palesztinai, Folyamközi jelenlétük máig sincsen felvázolva, noha nyelvük emlékét számtalan földrajzi hely őrzi ezen a vidéken.

Atila gyermekkori neveltetésének első helye Engedi, ami - mint látni foguk, szittyá terület - az esszenusok, s Jézus gyermekkorának helye is. Thúróczy János krónikája (Helikon kiadó 1986, 35.old.) a következőket mondja e tárgyban: „**Attila, Bendegúz fia, a nagy Nimród unokája, aki Engadiban nevelkedett, Isten kegyelméből a hunok, médek, gótok és dánok királya, a földkerekség félelme és Isten ostora.**” Tekintettel arra, hogy Engedi esszenus központ, érdekes volna tudni, hogy Atilla mely zsoltárokat fordította hun nyelvre, s van-e összefüggés az esszenus másolók tolla alól kikerült zsoltárokkal? E kérdés tisztázása ismét a jövő magyarságtudósaira vár.

Kézai Simon gesztája Nimród birodalmával kapcsolatban a következőket mondja:

a. „Menrot gigans filius Tana ex semine Jafet oriundus” (Kézai 1:1 - V.4, I.:207)

b. „Menroth gigans post linguarum inceptem confusionem terram Evilath introivit, que regio Perside isto tempore appellatur, et ibi duos filios Hunor scilicet et Magor ex Eneth sua coniuge generavit, ex quibus Huni sive Hungari siunt exorti.” (Kézai 1, bud.1. - V.4, I.:207)

c. „Sita enim erat inter Nubiam et Egyptum, cuius antiqualia cernuntur usque hodie euntibus de Memphis Alexandriam.” (Kézai 1:1 - V.4,I.211)

Gesztáink mivel tartalmilag látszólag eltérnek az Ótestamentum jól ismert származási táblázatától, u.n. „magyar” történészeink részéről figyelemben nemhogy nem részesültek, de nevetség tárgyaivá is tétettek. Pedig éppen ezen eltérések bizonyítják önálló nemzeti történetírásunk létét, s a nagyon gazdag, ősi emlékü szájhagyomány is támogatja a fentieket. Tudtommal eddig nem merte senki kutatási tárgyul magáévá tenni azon igen

kézen fekvő lehetőséget, hogy az **Ószövetség u.n. „nemzetiségi táblázata” eredetileg nem a világ népeinek táblázata volt, hanem a hun-magyar-szemere népek története, ősidóktól fogva**, melyből aztán későbbi túlszaporodás, vándorlások és keveredések folyamán valóban a többi, most ismert, s nemzeti történelemmel rendelkező népek keletkeztek. S ezen történetírás – amint azt ásatásokból ma már tudjuk, nem az özönvíz után, de az azt megelőző korokban keletkezett, az emberiség egy nyelvűnek tudott, nagycsaládi korából. Mindennek nyugaton bő irodalma van. Most talán csak **XXIII. János pápa 1962 Július 1-i** beszédét idézem (Novena Allo Spirito Santo per il Concilio Ecu­menico Vaticano II), a Presidenza General dell Azione Cattolica Italiana Via Conciliazone 1. Roma kiadásában:

Szemináriumainkban alig van ékes-szólástan és a hívek kénytelenek végig kínlódní az új papok gyatra beszédeit és naiv, piezotus (jám­borkodó) meséit. Tele a fejük dogmával és az Ószövetség idejemúlt és megcáfolt antropomor­fista nacionalizmussal, s beleizzadnak szegény elneveltek, hogy kihozhassák Isten egyetemes szeretetét, minden népnek adott természeti jogokat és a krisztusi universalitást. Vagyis hamis, ókori nívón mozgunk ma is, amikor pozitív tudomány, a régészet, embertan, földtan, s nem különben a megtalált sumer első biblia (Ur, 1954 Dr. S.N.Kramer: Paralel Biblia, 1956) is mindent világosan feltártak és megmagyaráztak. **Senki nem érti ezt a maradi és már kimúlt ószövetségi fontoskodást, ami nagyrészt egy összelopott és átírt ókori hagyománynak és letűnt népeknek (sumer, parthus, káld, babiloni, egyiptomi) megmásított történelme.** ¹ Szóval kötve vagyunk valami ósdi judaizmussal, pedig nekünk elég Krisztus az Isten Fia...”

Elsőnek Noé „Sem,, nevű fiával kapcsolatban említtem meg, hogy nevének eredetével nyugati történelem íróink megbirkózni mindez ideig nem tudtak. Annyiban viszont megegyeznek, hogy erős hasonlóságot mutat a „sumir” népnévvel; **Kramer** „The Sumerians” című műve 298. oldalán Phoe­bel véleménye felé hajlik, mely szerint **az agglutináló nyelvet beszélő turáni nép műveltségét,**

¹ Sumer Gilgames Epos, sumer-akkád epikák, Enki Ninmak, Atrahasis története, indiai puranak próféciái; Zarathustra Zend Avestája, egyiptomi Halottak könyve, Amarna kor szellemisége, IV. Amenhotep kultusza, memphisi theológiától Ptaphotep, Dzsedefhór, Heti, Hoferi, Amenemope munkájáig.

nyelvét - birodalmuk felbomlása után - a semi népek magukénak tulajdonították ki. Itt szeretném az olvasót Magyar Adorján gyakran idézett (Az Ősműveltség című műve „Szemere” fejezetére figyelmeztetni), ahol – vízözön előtti – őstörzsünk nevét a „szem” szóból eredeztette. Korábbiakban említettem, hogy ezen őstörzsünk földművelő, anyaelvű társadalom, s mint ilyennek a „szem”, gabonaszem létfontosságú, s az élet, fennmaradás jelképe. Sumir templomok „szem” oltárainak értelme – melyeken csupán két szem van kiemelten elhelyezve – nyelvünk segítségével könnyen megérthető, s a szemere Szeműrnak nevezett nap nevét idézi. (V.26) A sumir ékírás alap ideogram­mája saját nevével kapcsolatban a szem: búza, illetve árpa szem.

E szóval kapcsolódik a vallás-erkölcsi fogalomkör „szemérem” szava is. A szemerek szemérem vallásával kapcsolatos, hogy Noé gyermekei közül Szem volt az egyedüli, aki szemérmesen betakarta atyja meztelenségét. Az Ószövetség írói értelemvesztetten, de átvették – a csak magyarban érthető – Szem – szemérem szó azonosságának emlékét.

Kézai gesztája még szoros összeköttetésbe hozza az Ótestamentum népeit hun-magyar népeinkkel. Nimród ősatya működési területe Babel és Alexandria közötti területek. Nemzeti hagyományként említi a világ egynyelvűségének tudatát, s az első nyelvkeveredés emlékét Babel vidékén. 1282-ben írt gesztája már beszél az egyiptomi piramisokról, amikor nyugati történészek ezek létezéséről sem tudtak. (Kézai 1:1, és Ipolyi 1.211-212)

A **Káld Berossus** (V.6:25) említi, hogy Belas halála után – ki Jupiter fia volt – Nimród és népe érkezett Senaar földjére, ahol az özönvíz 130. évfordulójának emlékére hatalmas tornyot épített. Kapcsolatba hozza Nimród­ot a szkítákkal. Azon kevés számú ókori történészek egyike, akinek helyismereti tudását bizonyítja, hogy ismerte például a Tanais nevét.

Epiphanius említi, hogy a Hellén történelem-tudomány Nimród­ot Zoroaszternek hiszi, aki végül is a keleti tartományok felé vonult, s Baktriát alapította.

Isidorus Hispalensis (De Asia XIV.3) még tud arról, hogy Nimród alapította a mag vallást (V.6:25)

Kézai történetében szereplő Evilath névvel kapcsolatban meg kell említeni, hogy Kosmos Indikopleustes (Christian Topography Basel, 1527) írja Kr. u. 510-ben – miután széleskörű utazását befejezte – hogy India és Hunnia egyesített területeit nevezik Evilathnak.

Kraus Samuel (Ethnographia 1898) megemlíti, hogy az ázsiai szittyák Cabalaca nevű városa azonos a bibliai Chavilával, s így Anonymus Góg és Magóg népe az alánokkal azonosítható. Így **Nimród a szittyá birodalom alapítója, királya és főpapja**. Hatalma alá tartozó hatalmas területeket fentebb említettem. Mindezen emlékek egy kereszténység előtti korból származnak, s a Kárpát-medence és Tigris-Euphrát-i műveltségi kör emlékeit őrzik. Ugyanakkor mind inkább nyilvánvaló, hogy az u.n. Ótestamentum könyveinek nagy része e kultúrkör emléke, testvér-népek története, mások által kisajátítva és félremagyarázva. (V.ö.: Noha Kramer művei)

Bíborban született Constantin írja, hogy ezen **hun-szittyá népek** Assyriában Savarto Asphaloinak hivatnak akik etelközi testvéreikkel állandó kapcsolatban vannak. Noha térben távol élnek egymástól, **azonos nyelvet beszélnek. Adatközlői Tormás és Bulcsú Árpád ivadékok voltak**, kinek neve nemcsak a modern magyar államalapításhoz, de a judeo-kereszténységet megelőző századokig megy vissza.

Szavárd magyarokról beszél Kr.u. 854-ben az örmény János patriarcha Uldi tartományból, mely Örményország északi részén fekszik, a Kur folyótól és a Kaukázustól délre, s magukat Kustól, Kám fiaitól származtatják. (Cham 6:27)

Az örmény **Agathangelus** a kaukázusi népeinket hunnak, a közép-ázsiai testvérnépeinket Kusnak, nevezte, s ezekkel azonosítja a Pártusokat is.

Ipolyi (II.234) szerint a kazárok Jafettől származtatják magukat, Togarma fiaitól, s az avar, tarján, bulgár és szabír népeket is; s II.104. oldalon említi, hogy Nestor, a palócok 1096.-I. kievi hadjáratával kapcsolatban kitér történetükre is, s Ismaeltől származtatja őket a turkmanokkal és besenyőkkel együtt.

Menschem Helfen: The World of the Huns (A hunok világa) című művében felhossa, hogy Procopius szerint Magóg azonos a Massagetákkal, illetve a hunokkal.

A **Talmud és Josephus** szerint Magóg azonos a

fehér hunokkal.

Itt kötelességem megemlíteni a múlt „hivatalos” „magyar” történetíróinak azon csodálatos igyekezetét, hogy minden magyar gesztát és őstörténet-kutató munkáját nevetségessé tegyék, viszont népünk történetét szándékosan elferdítő munkáknak adják a hitelesség látszatát. Csak a legdurvább ilyen – jelen tárgyunkkal kapcsolatos – igyekezetet szeretném felmutatni.

Nimróddal kapcsolatos hagyományaink ősisége és őseredetisége vitathatatlan, s máig fel nem dolgozott, hatalmas kutatási lehetőséget rejt magában a jövő magyarságtudósai számára. Ezen őshagyomány szerint Nimród a bábéli tornyot az özönvíz 130. évfordulójának emlékére építtette, hálás megemlékezésésként. Aki a jelen magyarjának emlékéllító kényszerét ismeri, kétsége nem lehet a két műveltségi kör génjeinkbe épített azonossága felől.

Ősi hagyományainkat kisajátító utódműveltségek szerint viszont a bábéli torony „Istennel való szembe-szegülés” terméke, ami végső pusztulást hozott egy bosszúálló Isten részéről. A magyar hála az átvevő nép jelleme szerint bosszúállás, vetélkedés jelképévé vált.

A – tudtommal – soha meg nem kérdőjelezett Josephus zsidó történetírónak a zsidók régi történetével kapcsolatos munkájában azt állítja, hogy mielőtt a torony építése megkezdődött, Noé leszármazottai ugyanazt a héber nyelvet beszélték. Aki viszont a jelen nyelvészeti és történelmi ismeretek birtokában van jól tudja, hogy azon ősidőkben héber nyelv még nem létezhetett, mely egy jóval később kialakult kánaáni és semi (itt már a mai, helytelen értelmezésű semi szót használom) keveréknnyelv. Az viszont joggal következtethető, hogy az emberiség ezen egységes nyelve egyeneságú ősnnyelvünk.

Hasonló kisajátítás eredménye a keleti zsidóság Ashkenázi neve, ami szittyát jelent. Ugyan akkor a zsidó Pál a szittyákat a világ legaljasabb és legkegyetlenebb népének mondja. A Talmud szerint Jézus szittyá zsoldos gyermeke. Pál tehát tudta, hogy a jézusi vallás szittyá erkölcsiségre épített mag-vallás, illetve világnézet, hiszen Jézus vallást, szervezetet alapítani soha nem akart, s minden ilyen igyekezet elől kitért. Így tehát egyazon nép sajátította ki:

1. Nyelvünket

2. Népi hovatarozásunkat, történelmünket, két ízben is a szemere és szittyá példák szerint
3. Országainkat a Folyamközben és Canaanban
4. Hitünket

S ezen igyekezetük mind a mai napig egyfolytában tart, hasonló recept szerint.

Az Edessai-i Krónika még Kr. u. 706-ban is Tammúz haváról beszél a hunok 395-i mezopotámiai hadjáratával kapcsolatban. Tehát ősvallásunk e része keleten is élt még a keresztény századokban éppen úgy, mint kárpát-medencei vonatkozásban is a Damu, s Dana nevekben, melyeket hivatalos történéseink elírásnak tartanak, viszont mindegyik Tana nevét őrzi.

Középkori krónikáink ugyancsak megőrizték a fehér szarvas, a csodaszarvas képét, minden hagyományüldözés dacára. Nyugati krónikások átvették a fehér szarvas képét, mint Jézus jelképet, de már nem tudták a kettő közötti összefüggést, mi szerint a Csodaszarvas az Ég küldötte, Isten hírnöke. Jézus és a fehér szarvas egymásba fonódó képe viszont a kereszténység kezdeti napjait megelőzve már élő valóság. A Bibliában megőrzött, illetve az Újszövetségből ki nem vágott részekből nem szerzünk tudomást a Pártusok, szittyák hatalmas befolyásáról e vidéken, viszont mindez könnyen kiegészíthető bármely történelmi könyvtár segítségével.

A „nemzetiségi” táblázatokat – külön az ószövetségi és külön a magyar hagyományú beosztásban – gyors áttekinthetőség kedvéért külön oldalon hozom.

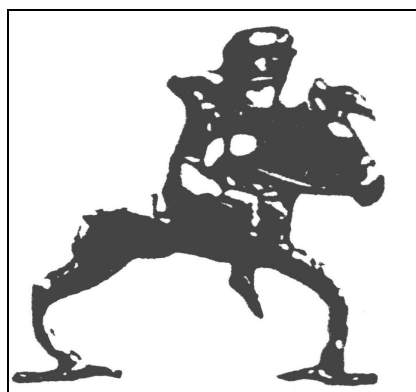
SZIBÉRIAI SZITTYA LOVASOK

„A két arany-függő lovas ábrái nyugat Szibériából származnak. Ők is pikkelypáncélt viselnek. A híres Pazyryk-i faliszőnyeggel való erős hasonlatosságuk miatt feltételezhetően korai munkák. A rövid mente, a csizmák, lószerszámok e faliszőnyeg képével azonosak. A ló sörényének ilyen alakítása ugyancsak teljesen egyező a Pazyryk-i leletével.

A sztyeppei kultúrák legkorábbi páncélja a pikkely páncél volt. Annak ellenére, hogy Urartuval szoros kapcsolatban állottak, soha nem vették át az ott dívó páncéltípust. Századokon ke-

resztül megfigyelhetjük jelenlétüket a pikkelypáncél alapján. A pikkelyeket néha csontból, néha bronzból, vagy vasból készítették; néha két fémet használtak együtt...”*

Fentiekkel kapcsolatban figyelmeztetni szeretném olvasóimat arra, hogy a filiszteus Góliát-nak pikkelypáncélja volt éppen úgy, mint a Traján oszlop jászainak

* Radlov 1893, 123; Kondakov and Tolstoj 1889, 3, 47, fig. 49; Rudenko 1962b, 49, pl. 22:8, 9. Miller acquired the plaques northwestern Altai Rudenko 1593, pl. 95. Maenchen-Helfen, 1957a, 125-126, 135-136 Plotrovskil 1955, 3, 20-22, 30-35, figs. 21, 23, 24, pl. 14 and 1959, 166. Minns 1913, 73-74, 187, 224, fig. 45, 80, 134; Rostovtsev 1931, 283, 286, 289, 311-312, 316, 464, 472; Medvedev, SA 2, 1959, 120-122. The Maeotian tribes had scale armor as early as the fourth century a. c. (MIA 64, 1958, 305) Minns 1913, 14; Rostovtsev 1931, 316. Popovka: Bobrinskol 1901, 3, 75, pl. 8:15-21; Losovaya: Rostovtsev 1931, 193; Volkovtsy: R V 8, 90. Cf. Blavatskil 1954, 114. For the leather scale armor, see Chernenko 1964, 17, 144-152 Minns 1913, 206, 224, 229; L. Matsulevich, Soobshcheniia Gos. Ermitazha 4, 1947, 7, fig. 3.

NEMZETISÉGI TÁBLÁZATOK**I. Krónikáink szerint**

Anonymus	Japhet	Magóg, a szittyák első királya	
Kézai	Japhet	Tana	Menrot (Nimród)
Pozsonyi Krónika	Japhet	Cana	Nembrothus
Budai Krónika	Japhet	Tana	Nimród
	Japhet	Tana	Hunor
Thúróczy	Japhet	Magor	
	Kham	Kus	Nimród (Nemphroth, Nemroth)

II. Ótestamentum szerint

Jáfet fiai	Gomer (magyar), Magog, Madai — mind magyar nevek Gomer fiai között Ashkenáz — régen a szittyák neve, egyik unokája Kittim (Hittes) Ezeket a biblia egyöntetűen „genetilek”-nek nevezi
Ham fiai	1. Kus 2. Mizraim 3. Put 4. Canaan
unokái:	ad 1. Kus fia Nimród. Városai között szerepel Ninive, mely város neve napjainkig fennmaradt gyermekjátékainkban. ad 2. Mizraimtól származik a „Capthorim” és „Casluhim” nép, a „filiszteusok” őse. ad 4. Canaan fiai között szerepel az amoriták népe. Városai között szerepel a mai Sodom, illetve Sodoma néven ismert város, mely sódombjairól ismerhető fel. Gomorrah — Gómer nevét idézi Gaza — a magyar Géza névvel, s kus, kazár kapcsolatokkal hozható összefüggésbe. Canaan óriástermetű őslakói, az anákok — enéh nevével mutatnak rokonságot. Óriások voltak a filiszteus jászok is a hagyományok szerint.

Atilla származása a Budai Krónika szerint

Nimród

Bendekuz — Atilla

s bővebben, Marcel Brion „Attila, the Scourge of God” című műve szerint:

Mundzuk — Turda — Scemen — Ethe — Opos — Cadicha — Berend — Sulthan — Bulchu — Bolug — Zambour — Zamour — Reel — Levente — Kulche — Ompud — Miske — Mike — Bezter — Rudli — Chanad — Bukem — Bondofort — Tarkans — Othmar — Radar — Beler — Kear — Keve — Kelád — Dama — Bor — Nembroth — Kus — Kam

HUN EMBERÁBRÁZOLÁSOK

Masklike heads occur on horse trappings, stamped silver and bronze sheets, in Hunnic burials as well as in those which in one way or another indicate a Hunnic milieu; in Szentes-Nagyhegy¹⁷³ and Pécs-Üszög¹⁷⁴ in Hungary, Nova-Grigor' evka in the southern

Fig. 13. Mask-like human heads stamped on gold sheet from a Hunnic burial at Pokrovsk-Voskhod.

From Simitsyn 1936, fig. 4.

Fig. 14. Mask-like human heads stamped on silver sheet on a bronze phalera from kurgan 17, Pokrovsk.

From Minaeva 1927, pl. 2:11

Fenti szöveg kivonatos fordítása: Hun temetkezés keretén belül feltárt arany fej ábrázolások. A nyugati tudós nem érti a kettős-fej jelentését. Az alsó fej ezüstműből. Hasonló leletek kerültek elő a Kárpát-medence térségétől (Szentes-Nagyhegy

és Pécs-Üszög) kezdve Párthián át Szibériáig terjedő területeken.

Szerintem a kettős aranyfej Magor-Hunori napábrázolás, az alsó ezüst a holdjelképű Mén ábrázolása. Mindkettőn a kerek-fejű magyar szépségideál érvényesül, amit a fenti szöveg jellegzetesen szittya-vidéki divatnak minősít.

**DUNA VIDÉKI HUN
EMBERÁBRÁZOLÁSOK**

Fig. 16. Bronze mountings from a wooden casket from Intercisa on the Danube.

From Paulovics, *AÉ* 1940.

Szöveg magyarázat: Fa koporsó bronz díszei a Duna melletti Intercisából.

VONATKOZÓ IRODALOM

1. Berze Nagy János: A Magyarság Néprajza, III. kiadás, Királyi Magyar Egy. Ny.
2. O. Nagy Gábor: Magyar Szólások és Közmondások, Gondolat, 1966
3. Ipolyi Arnold: Magyar Mythologia, I-II. kötet, Budapest, 1929. Zajti Ferenc Kiadása, A Budapesti Hírlap Nyomdája
4. Thúróczi János: Magyar Krónika, Magyar Helikon 1957
5. Berze Nagy János, Dr.: Baranyai Magyar Néphagyományok, Kultura Könyvnyomdai Műintézet Pécs, 1940
6. Varga Zsigmond: Az Ókori Keleti Népek Művelődéstörténete, A Magyar Református Egyház Kiadása Pápa, 1918
7. Vikár Béla: Kalevala, Európa Könyvkiadó Budapest, 1962
8. Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet Hágék, Lőtöt lépek, Archaiikus imádságok, Magvető Könyvkiadó Budapest, 1976
9. Agyagtáblák üzenete, Ford.: Rákos Sándor, Magyar Helikon, 1976
10. M. E. L. Mallowan: Nimrud and its Remains, The Aberdeen University Press, 1966

¹⁷³ Fettich 1953, pl. 58:2; *A A H* 7, 1956 pl. 17:13-15

¹⁷⁴ Fettich 1953 181, pl. 58:9

7. Bobula Ida: Kétezer Magyar Név Sumir Eredete, Limestone College, Gaffney, S. C.
8. Blaskovics József: A Magyarok Története — Tárih-i Űngürűsz, a II. Nagy Szittya Történelmi Világkongresszus Kiadása, Cleveland Ohio 1988
9. The Lost Books of the Bible and The forgotten Books of Eden, World Bible Publishers, Inc.
10. D. J. Wiseman: Peoples of Old Testament Times, Oxford at the Clarendon Press, Oxford University Press, 1973
11. Samuel Noah Kramer: The Sumerians, their history, culture and character, The University of Chicago Press, Chicago, 1963
12. Historical Atlas of the Holy Land, Rand MacNally and Company, New York, Chicago, San Francisco
13. A.J.Arberry: The Koran Interpreted, The MacMillan Company, New York 1967
14. Paul J. Achtemeier, general editor: Harper's Bible Dictionary, Harper and Row Publishers San Francisco 1985
15. Dictionary of the Bible by James Hastings, Scribner and Sons, 1963
16. Illustrated Dictionary and Concordance of the Bible G.C. The Jerusalem Publishing House LTD. Jerusalem.
17. Archeológiai Értesítő, Vol. 93, 1966, 2. szám „Közlemények”, 235. old.
18. Archeológiai Értesítő, Vol. 91, 1964, 2. sz. „Megjegyzések a Fanyűvő Sámson Ikonográfiájához”, 215. old.
19. National Geographic, Vol. 153, No. 2. February 1978, Minoans and Mycaeneans, Sea Kings of the Aegean, pp. 142
20. Magyar Adorján: Az Ősműveltség, Kézirat
21. Kodály Zoltán: Visszatekintés, Zeneműkiadó Vállalat Budapest, 1964
22. Tomory Zsuzsa: Kezdeteink, MBE Kiad. Miskolc, 2000

HAJDÚ KATALIN

Kik azok a Filiszteusok?

I. rész

Jászok-e a filiszteusok? Tették fel a múlt században jeles tudósaink a kérdést, majd megkezdődött a vita közöttük. Számos érvet hoztak fel ellene és mellette is, de valahogy a régészeti feltárások eredményei kimaradtak a bizonyítékok felsorolása között. Talán azért is mert a feltárások zöme a XX. Században indult meg a volt filiszteus területeken és a mai napig is folyik. A kutatást megnehezíti, hogy mint majdnem mindenütt a Közel-Keleten itt is háború folyik Gáza neve az ősi filiszteus város, és a róla elnevezett övezet talán mindenkinek ismerős.

Most ismét felteszem a kérdést valóban Jászok-e a filiszteusok?

A kérdés eldöntése előtt nézzük meg kik is azok a filiszteusok, valóban van-e írásos, esetlegesen régészeti nyoma annak, hogy e két népnév alatt egy ugyanazon nemzet fiait rejtenek.

A filiszteus terület Palesztina néven a Kr. e. V. században Hérodotosznál jelenik meg először, (Palaisztiné) mely az Ószövetségi prófétáknál az Ígéret Földjével azonos. (Gen. 12. 6-9)

A Szent Írásban néhány helyen, de még a későbbi időben a filiszteusok KRETHI, a Görög Biblia szerint pedig Krétai nevet viselik. (Krétán *pelasgusok* különösen *sagittariusok* is laktak.) Megjegyzem, hogy az Ókori Görögország lakóit pelasgoknak nevezték.

„Nem én hoztam e ki Izraelt Egyiptom földjéről és a filiszteusokat Kaftorból?” Teszi fel a kérdést Ámos próféta, majd Jeremiás próféta számunkra mintegy megerősítésként a következőket mondja: „Mert az Úr elrontja Filiszteát Kaftor szigetének maradványát...” (*Jer. 47.4 vagy Ámos. 9.7*)

Az Ószövetség ókori görög fordítása a Hebdomékonta azaz a Septuaginta általában **Αλλοφνλος** allophüloinak = idegen, más nemzet, más törzsbelinek fordítja a filiszteus népnévet.

Archeológiailag a filiszteus kultúra tárgyi emlékei adják a legjellegzetesebb anyagot Krétán ebből az időből. Tel Kabiriban krétai eredetű fal és padlófestmények töredékeire bukkantak mindezek a Kr. e. XVI. század előttié. Ez egy másik kérdést vet fel, mit kerestek a filiszteusok ebben az idő-